NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ◉ Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.
Tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50. USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. 14.00, 3 k. 9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3. k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri- ja lennupostilisa USA-sse 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.38.
Üksiknumber —.50¢.
Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

National Library
Bibliothèque nationale
AUG 7 1979
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ◉ Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 31 (1538) 1979 — NELJAPÄEVAL, 2. AUGUSTIL — THURSDAY, AUGUST 2 — XXX aastakäik

VENE POLIITVANGIDE KÜMME PROTESTIPÄEVA

Kiri Liitunud Rahvaste Organisatsioonile koonduslaagrist

Grupp poliitilisi vange, nende hulgas eestlane K. Myatyk (Mättik) on saatnud kirja Ühendatud Rahvaste Organisatsioonile, protesteerides Nõukogude Vene kolonialismi vastu. Apelli teksti avaldab inimõiguste küsimusi Ukrainas ja Ida-Euroopas käsitav USA-s ilmuv väljaanne „Smoloskyp".

Selles üteldakse, et koonduslaagris nr. 36 kinnipeetavate vangide grupp võtab osa kümnepäevasest vene kolonialismi ja imperialismi vastu protesteerivate rahvaste solidaarsuse perioodist, mis on esmakordne N. Liidus.

23. juuni oli pühendatud nõudmisele nende tagasipääsemiseks oma kodumaadele, kust nad deporteeritud koloniseerijate poolt tuhandete kilomeetrite kaugusele karmi kliimaga võõrale maale. 26. juuni oli protestiks diskrimineerimise vastu vangilaagris, kus ei lubata kasutada emakeelt, rahvuslikke traditsioone ja karistatakse kiriklike pühade pidamise pärast. 29. juuni oli pühendatud poliitiliste vangide solidaarsusele. Rahvuslikule enesemääramisele on traditsiooniliselt pühendatud 1. august, päev mil kirjutati alla Helsingi kokkuleppele.

Kümnepäevane vene poliitvangide protestiaeg möödus surve ja tagakiusamise õhkkonnas.

Apellis soovitakse tõstatada LRO üldkogus, et riikide staatus, mis moodustavad N. Liidu, määratakse kui koloniaal — sõltuvad territooriumid ja juhitakse tähelepanu 14. detsembri 1966 deklaratsioonile iseseisvuse tagamiseks koloniseeritud maadele.

See ei ole teostatav ilma rahvusliku iseseisvuse andmiseta 50 miljoni elanikuga Ukrainale, 8 miljonile valgevenelasele, 6 miljonile lätlasele leedulasele ja eestlasele, 15 miljonilise rahvastikuga Kaukaasia maadele, 6 miljonile tatarlasele ja paljudele väiksematele Volga piirkonna, Kesk-Aasia, Põhja-Uurali ja Siberi rahvastele.

Praegu Vene-Sovieti impeerium viib pimesi maailma kolmanda maailmasõja kuristikku, üteldakse apellis. Seepärast peame omaks pühaks kohustuseks teid hoiatada — mida meie praegu peame taluma, võib juhtuda teile homme...

Kirjale on alla kirjutanud 9 ukrainlast, 2 armeenlast, 1 venelane, 2 juuti, 1 eestlane K. Mättik (kirjutatud K. Myatyk) ja 1 tatarlane.

(Aadress: Urhc. VS-389/36 pos. Kuchyno, Chusovsky, Rayon, Permaskaya obl. Russian SFSR)

ERKÜ liige ja Balti Komitee sekretär Michiganis Raimond Tralla enne Küüditamisepäeva Mälestusaktust Detroit-Southfieldis. Vasakult — sekretär Ruth Broder, senaator Carl E. Levin (D) ja R. Tralla.

IKESTATUD RAHVASTE AKTUS DETROITIS

Ikestatud Rahvaste Nädala puhul Ühendriikides toimus Detroitis ikestatud rahvaste aktus pühapäeval, 22. juulil Ukraina Majas. Aktusest võttis osa arvukalt ikestatud rahvaste liikmeid ja eestlased olid silmapaistvalt tugevalt esindatud.

Aktus algas Ühendriikide hümniga bass Raimond Tralla ettekandes. Avasõna ütles Ikestatud Rahvaste Nädala Detroiti komitee esimees S. Rudzitis ja president Carteri proklamatsiooni kandis ette Michigani kolmanda ringkonna kohtunik H. Hausner. Tugeva kommunismivastase ja ikestatud rahvastele vabadust nõudva kõne pidas Michigani ülikooli professor dr. A. S. Ehrenkreuz. Järgnesid Michigani kuberneri W. G. Milliken'i ja Detroiti linnapea Ted Bates'i proklamatsioonide ettekandmised läti ja leedu esindajate poolt.

Aktuse muusikalises osas esines bass Raimond Tralla, lauldes Känd'i „Pagulane" ja Meri „Kalurite laulu". Aktuse resolutsiooni kandis ette korraldava komitee kaasesimees B. Fedorak. Resolutsioonis nõuti vabadust ikestatud rahvastele.

T.E.N.S. JÕEKÄÄRU LASTEKODU

VALGUSPIDU

laupäeval, 11. augustil 1979, kell 8.30 õhtul
Jõekääru Staadionil.

★ EINELAUD ★

Pääsmed $3.00

Usuteadusliku Instituudi õpilased, lektorid ja „Õpetajate Päevadest" osa võtnud vaimulikud Vana-Andrese kirikus 26. juulil. Istuvad, vasakult: õp. E. Pähn, õp. T. Nõmmik, õp. M. Saar, õp. A. Taul, õp. W. Kopperman, ass. Mägis. 2. rida: Inst. õpilased: A. Männistu, J. Nõmmik, E. Pidu, A. Talistu, V. Kaldma, P. Maidre, K. Merilo, A. Toi, õp. E. Lind, õp. O. Roost, õp. H. Laaneots, õp. O. Gnadenteich, õp. T. Vaga, inst. õp. K. Pinna ja V. Reio. 3. rida: Inst: õpilased: T. Tralla, O. Pint, H. Altosaar, Ü. Saar, E. Järvet, H. Kivi, P. Kiive, E. Kuningas, W. Ilves ja W. Taal.

Foto — O. Haamer

KIRIKUÕPETAJATE KESKMINE VANUS 60 AASTAT

Usuteadusliku Instituudi kursus lõppes

Usuteadusliku Instituudi kahenädalane kursus lõppes pühapäeval, 22. juulil piiskopliku lõpujumalateenistusega Vana-Andrese kirikus. Jutlustas piiskop K. Raudsepp ja kaastegevad olid prof. dr. A. Võõbus, õpetaja Andres Taul ja instituudi õpilastest Hans Kivi, Paul Maidre, Edgar Pihu, Kalle Merilo, Tiit Tralla, Elmar Kuningas, Kersti Pinna, Heino Altosaar, Juta Nõmmik ja Priidu Kiive. Organistiks oli dr. Roman Toi. Soololauluna esitas Ülo Saar P. J. Hannikainen'i „Pühapäeva hommik" ja Irene Loosberg laulis R. Toi „Palve". Vaatamata suvitushooaja haripunktile oli kirikulisi arvukalt.

Jumalateenistusele järgnenud koosviibimisel kohvilauas koguduse nõukogu esimees A. Roost tervitas Vana-Andrese koguduse nimel. Instituudi õpilaste nimel V. Kaldma ütles tänusõnu instituudi õppejõududele. Koosviibijate aplausi kutsus esile nentimine, et „mag. A. Tauli põhjalik aine tundmine ja eriti meeldiv ettekandmise viis tegid teda meie kõikide lemmikuks." Instituudi rinnamärk, mis kavandatud Eneri Tauli poolt, antakse peatselt kõigile instituudi õpilastele ja lektoritele. Perenaised, kes kogu kursuse kestvuse jooksul hoolitsesid toitlustamise eest, said tänutäheks roosiõie ja tugeva aplausi koosviibijatelt.

Piiskop K. Raudsepp tänades kursuse lektorite nimel perenaisi, ja andis neile üle raamatu, milles leiduvad kaugemal elunevate õpetajate poolt kirjutatud jutlused. Eriti huvipakkuv on raamatus praost R. Kiviranna poolt koostatud E. Ev. Luth. Usu Kiriku ametikandjate nimekiri vanaduse järgi. Kokkuvõetult on Ameerika Ühendriikides 25 õpetajat, keskmine vanadus 65 aastat, Rootsis 14 õpetajat, keskmise vanadusega 63 aastat, Kanadas 11 õpetajat, keskmise vanusega 54 aastat, Saksamaal asuvate viie õpetaja keskmine vanus on 69 aastat, Austraalias asuvad 3 õpetajat, keskmise vanusega 60 aastat, Inglismaal asuvate kahe õpetaja keskmine vanus on 68 aastat ja Argentiinas asub üks 33 aastane õpetaja. Kokku — 61 õpetaja keskmine vanus on 60 aastat. Kokkuvõte näitab kujukalt järelkasvu tungivat vajadust.

Prof. dr. A. Võõbus ütles tänu kõigile, kes kaasa aidanud instituudi tööle. Eriti oli talle silma paistnud töötahe ja sügav kiindumus. Ta avaldas lootust, et tulevikus on instituudi õpilastel veel võimalus teoloogia alal edasi töötada. Teade, et Usuteadusliku Instituudi tööle on lubanud edaspidi kaasa töötada prof. V. Salo, kes viibis koosolijate hulgas, võeti vastu tugeva aplausiga.

Õpetaja E. Pähn, omas sõnavõtus pöördus instituudi õpilaste poole tunnustavate sõnadega. Isegi kuumad ilmad ei suutnud kahandada nende tööindu, ega vähendada loengutel tähelepanelikkust. „Olete Jumalariigi kaastöölised... ja lähete oma kogudustesse kui tõrvikukandjad!" lõpetas E. Pähn oma hingestatud sõnavõtu.

★

Õpetaja H. Laaneots ja õpetaja A. Taul kavandasid ja organiseerisid Usuteadusliku Instiuudi teise nädala neljapäeval ja reedel (26/27. juulil) „Õpetajate Päevad", et uuendada sõprust paljude ametivendadega, keda pole kaua aega nähtud, et arutada ühiselt oma muresid ja, et olla toeks ja abiks instituudis õppivatele. Koos Instituudi lektoritega võttis Päevadest osa 20 ordineeritud õpetajat.

USUTEADUSE INSTITUUT ANNAB VÕIMALUSE KIRIKUÕPETAJA KUTSE SAAMISEKS

Seoses Usuteaduse Instituudi teise aasta kursuste algusega korraldas instituudi juhtkond informatsioonikoosoleku õpilastele, et anda selgitust nende tuleviku edasiõppimise ja tööleasumise võimalustest kogudustе juures.

Selgitusi ja informatsiooni andsid instituudi juhataja prof. A. Võõbus ja piiskopp K. Raudsepp.

Möödunud aastal alganud 1 kursus on enamikul lõpetatud, kuigi leidub veel neid kellede tööd on veel lõpetamisel.

Käesoleval aastal alganud II kursuse töö hindamine toimub samal põhimõttel kui oli see eelmisel aastal.

Kirjalik eksam toimub 26. jaanuaril Toronto ja selle ümbruskonnas asuvaile õpilastele Piiskop K. Raudseppa ja assessor O. Puhmi järelvalvel.

Kaugemal asuvate õpilaste eksamineerimise korraldab prof. A. Võõbus. Sellele järgneb pikem usuteaduslik töö, mis peab olema lõpetatud järgmiseks kevadeks ja sellele järgneb veel lühema ulatusega töö eriteemal. Kui need tööd on sooritatud edukalt, tuleb küsimusse õpilaste tööle rakendamine koguduste juures.

Selleks tööle rakendamiseks kirikuvalitsus kindlasti arvestab koguduse ettepanekute ja soovidega.

Kuna osal õpilastel on aega ja tahtmist edasiõppimiseks, kirikuõpetaja kutse saamiseks, võimaldatakse usuteaduslikku ettevalmistust kogu ulatuses. Kui on vajadus, organiseeritakse õppetöö tuginedes kahele Tartu ülikooli usuteaduskonna õppejõule, kellede ümber koonduvad teaduslike kraade taotlenud ja teised teaduslikult töötavad õpetajad. Sellejuures on aga paratamatu, et Tartu usuteaduskonna õppekava tuleb kärpida ja kohandada vastavalt selle mandri usuteaduslike koolide nõudmistele. Samuti tuleb teha kõik, mis on vajalik, et õppetöö võiks toimuda avalikkuses. Selleks tuleb Instituudil oma publikatsioonide kaudu avaldada õppekava, andmed tehtavast tööst ja samuti teaduslikke töid. Edukate katsete järele tuleb sooritada prooviaasta koguduses. Selle järele ordineerimine, mille järele oleks võimalik kandideerida kogudusse, kus õpetaja koht on vaba.

Hans Kivi

T.E.V.Ü. ja H.E.V.Ü. korraldusel
Põhja-Ameerika Eesti Sõjameeste kokkutulek,
K.E.V.Ü. liidu

25-da AASTAPÄEVA JUUBELI

puhul Seedriorul laupäeval, 25. aug. 1979. a.
algusega kell 12.00 päeval.

Palvus, õpetaja E. PÄHN.
Aktusekõne USA armee Kol.Leitn. Y. ANSON.
Õhtune eeskava kaasvõitleja R. TRALLA juhatusel.

Kaastegevad pr. H. SEPP, pr. A. TERA ja prl. E. REBANE.
Tants G. ILTAL'i orkestri saatel.

EINELAUD.
Ööbimise võimalused.

Kultuuritoetused Rootsis

STOKHOLM (EPL) — Kulturrådet on järjekordselt jaganud toetusi kultuuritööle, selle juures on toetatud ka sisserändajate ja minoriteetide kultuurilist tegevust.

Kokku on 17-le amatöörteatrigrupile sisserändajate hulgas antud 170.000 krooni. Stokholmi Eesti Teater sai 8500 krooni, samapalju sai Lidingöl asuv läti teater.

Ajakirjadest on saanud „Invandrare och minoriteter" 75.000 krooni, „Vårt Nya land" 60.000 krooni. Ajakiri „Österuropa" on saanud 15.000 krooni. Eesti ajakirjadest on „Tulimuld" saanud 17.000 krooni. Toetust on saanud ka „Rysk kulturrevy" (10.000 krooni).

Raamatutest on saanud 13.200 krooni kirjastus „Librise" juures ilmunud Andres Küngi teos „En dröm om frihet".

Peaminister J. Clark Aafrikas

Peaminister Joe Clark koos kahe ministri ja 27-me ajakirjanikuga läks oma naisega suurel Kanada sõjaväelennukil 2-he nädala pikkusele teekonnale Aafrika riikidesse. Ta külastab Kameruni, Keeniat, Tansaaniat ja võtab osa koos kuninganna Elizabethiga Commonwealth konverentsist Zambias, kus tuleb otsustamisele peamiselt Rodeesia küsimus. Peaminister peaks jõudma tagasi 12. augustiks. Seda tuuri peetakse palju raskemaks, kui J. Clarki Tokios käiku. Kõik need Aafrika maad, mida külastatakse, saavad suuri summasid Kanadast. Kanada majandus nõuab nende abistamissummade kärpimist, kuid hiina põgenike suuremeelne vastuvõtmine näitab, et J. Clark on heldekäeline jagaja tühjast ja võlgadega koormatud riigikassast. Suured rahvahulgad tervitasid J. Clarki ja tema abikaasat Kamerunis.

Shanghai üliõpilased pidasid tänavavõitlusi

Pekingist teatatakse, et Shanghais toimusid suured tänavarahutused, millest võtsid osa Hiina ja Aafrika üliõpilased ja Hiina politseinikud. Tüli tekkis sellest, et hiina üliõpilased nõudsid, et Aafrika üliõpilased keeraku kinni oma ilmselt N. Liidust pärit raadiosaated tänavale. Kui seda ei tehtud Aafrika külalisüliõpilaste poolt, siis tekkis kokkupõrge, mille tagajärjel 24 hiina, 19 välisüliõpilast ja suur arv hiina politseinikke viidi haavadega kliinikusse. Hiina teadeteagentuuri teateil olid peasüüdlased Araabia ja Aafrika üliõpilased, kelle karistamist nõuti.

„MEIE ELU" toimetus ja talitus on suletud 6. aug. 1979 Simcoe Day puhul.

CARTER KÕNELEB – DOLLAR LANGEB

Olid ajad, mil aktsiaturg reflekteeris majanduslikku edu või ebaedu ja rahvusvahelisi arenguid või poliitiliselt olulisi otsuseid. Need ajad on muutunud ja aktsiad on kujunenud teisejärguliseks kapitali pulsseerimisel ja ei ole enam õigeks baromeetriks väärtuste hindamisel. Asemele on astunud hoopis elementaarsemad tegurid USA dollari ja kulla näol. ..

Kunagi stabiilne ja tugev ameerika dollar tõuseb ja langeb rahvusvahelisel turul samasuguses amplituudis, nagu see ilmnes aktsiate tõusul ja langusel aktsiaturul. Dollari kõikumine on arenenud isegi nii kaugele, et polegi enam tarvis uurida dollari väärtust kõrvuti praegu tugevate valuutade, Saksa marga, Shveitsi frangi ja Jaapani jeniga. Aitab isegi sellest, et vaadata kulla hinda ja siis järeldada, kuhu läheb dollar.

Ning läinud nädalal ületas kuld 300.— dollari piiri ameerika paberdollarites. Alles kaheksa kuud tagasi oli kuld ainult 200.— dollarit unts. Ja kui kuld on psühholoogiliseks mõõdupuuks, siis on ameerika dollar langenud kaheksa kuu jooksul ühe kolmandiku võrra. Ometi oleks selline võrdlus liiga lihtsaks vormeliks dollarikursi hindamisel ja täpsustamiseks peab teisi vahendeid tarvitusele võtma.

Seekordselt tõusis kulla hind 303,85 dollarile otseselt president Carteri tegevuse ja seisukohtade hinnangul rahvusvahelises ühiskonnas. Teised demokraatlikud tööstusmaad kuulevad küll Carteri sõnu, kuid ei näe tulemusi eriti energia probleemide lahendamisel. Ajal, mil Euroopas on ölihinda tõstetud, elab Ameerika rahvas endiselt nagu külluse ajal. Sõidab ja produtseerib odava õli arvel ja loob ebastabiilsust rahvusvahelises kaubavahetuses, kus USA eksport muutub liigselt kättesaadavaks kõrge valuutaga maades ja viimaste eksport USA-sse muutub hinnatõusudega üha kättesaamatumaks.

Carterit ei võeta teistes maades kui võimelist ja usaldatavat presidenti. Valitsuse paushaalne vallandamine oli viimaseks tõukeks usaldamatuse kasvamises Carteri otsustusvõimeile ning seisukohtadele. Euroopas võeti seda sammu lihtsalt USA valitsuse kukkumisena. Leitakse, et Carteri rabelemine ei tulene sageli niivõrd poliitilisest tarkusest, kui sisemisest ebakindlusest ja tahtest iga hinna eest ettekujutust endast kõrgel hoida, eriti nüüd, uue presidendi valimiste eelperioodil 1980. aastal. Sellel taustal leitaksegi, et Carter on rohkem arengute ohver kui arengute suunaja.

Nii siis juhtubki, et kui Carter kõneleb, siis langeb ka dollar. Sest leitakse, et kõikvõimas Ameerika president ei ole võimeline lahendama USA probleeme enne, kui ta mõistab kuidas maailm funktsioneerib. Carteri viimaste sammudega oma valitsuses kadus investeerijail jällekordselt usk Carterisse kui presidenti ja tuhanded investeerijad katsusid ameerika dollarist massiliselt lahti saada ja paigutasid raha kulda. Saudi-Araabia likvideeris ameerika dollari oma reservidest ja paigutas raha Saksa marka ja Inglise naela.

USA reageeris tagant järgi oma välismaal oleva dollari tagasiostuga 2 miljardi dollari ulatuses. Kuid ometi langes USA dollar viimase kuuga 5 protsenti võrdluses Saksa, Shveitsi, Prantsuse ja Inglismaa vääringutega. Nõrk ja kõikuv dollar iseloomustab kogu Carteri presidendiks oleku aega. Olukord on kahjustanud USA majandust, tõstes importkaupade hindu ja tuues uusi kulusid ameerika ettevõtteile välismaal.

Sellega ühenduses kasvavad kahtlused Carteri võimeisse ka USA-s endas ja need kahtlused laienevad Ameerika kui sellise võimeile oma asju korraldamas. USA sisemine kriitika Carterile ongi arenenud selliseks, et Carteri töö jatkub ainult selleks, et end säilitada järgmise presidendina. Öeldakse, et Carteri eksisammud tulenevad tema kogemuste puudusest ja piiratud tagapõhjast. Sest: „Presidendid, kes püüavad olla, mida nad ei ole, on võimelised tekitama rohkem segadusi, kui parandusi tooma".

Kuid ameerika rahvas oli see, kes Carteri valis. Carteri ja ameerika rahva viimaseks suuremaks eksisammuks jääb Carteri jällekordne kandideerimine Valgesse Majja ja rahva poolt temale jällekordse usalduse andmine.

V.

Tiibklaverid — Pianiinod
Petrof, Bluthner, Forster, j.t.
Uued ja renoveeritud.
Kitarrid, akordionid ja teised.
MUUSIKARIISTAD
Parandus. Üürimine.

REMENY
house of music Ltd.
553 Queen St. W., Toronto M5V 2B6, Ont. — Tel. 363-1966, 363-2750

AKTUAALSEL TEEMAL

SIBERIS HUKKUNUTEST EI TOHI RÄÄKIDA

Saksa sõjavang dr. J. Scholmer kirjutas omal ajal suurepärase raamatu neist, kes pääsesid Siberi orjapõlvest oma kodumaadele „Surnud tulevad tagasi". Näib, et need ajad on ammu mööda ja kümneist tuhandeist Siberi orjalaagreisse saadetud eestlastest ei tule keegi tagasi ja nende traagilisest saatusest rääkimine on KGB juures surmapatuks. Kõik viimased teated N. Eestis räägivad, et Moskva kommunistlik terrorirezhiim muutub Eestis üha rangemaks ja olukord halvemaks. Kuid teatud inimeste poolt kodumaa külastamine sageneb. Toimuvad isegi propagandaseminarid ja neist osavõtnud räägivad aina Eesti rahva õnnelikust elust ja lootusrikkast tulevikust Moskva kommunismi haardes. Eesti ühiskonna mitmete tülimeistrite ja pagulaselu kriitikute kõrge partei staazhiga omaksed ilmuvad sageli Eesti üritustele.

Mitmetest allikatest vabasse maailma saabunud informatsiooni järgi halveneb olukord N. Eestis järjekindlalt. Halveneb majanduslik olukord, suureneb toitainete ja tarbekaupade puudus. Samal ajal muutub poliitiline surve ja venestamine raskemaks.

Enne Moskva olümpiamänge tahetakse ilmselt vaigistada neid, kes võivad olümpiaadi ajal välismaalasi oma raskest olukorrast informeerida. Kuid SALT II kokkuleppe pärast ja muidu on põhjusi, et ei ole otstarbekohane ettevõtta massilisi vangistamisi. Sellepärast kimbutatakse ja kuulatakse KGB meeste poolt üle paljuid, kuid vangistatakse teiste hirmutamiseks ainult üksikuid. Koostatakse nn. muste nimekirju ebausaldusväärseist, kes tulevad küüditamisele, kui peaks puhkema sõjaline konflikt näiteks Hiina ja Vene piiril. Kõige halvem on, et üheks põhjuseks sinna musta nimekirja sattumiseks on suhted välismaadel olevate omastega. Need, kes on viibinud välismaadel ja kelle omaksed on külastanud N. Eestit.

Toitainetest ja tarbekaupadest on viimasel ajal suur puudus, kuid sellest ei tohi kodumaad külastajatele rääkida, ega või sellest kõnelda välismaal olles. Olümpiaadi purjeregati jaoks püstitatakse uusi ehitusi, puhastatakse ja värvitakse Tallinnat ning püstitatakse muid ehitisi. Selleks, tuleb venelasi massiliselt sisse, kes ei mõtlegi N. Eestist lahkuda.

Surve Tartu ülikoolile on suurenenud. Kaid vaatamata survele on vastupanu tugev. Ilmus isegi nn. „Poolepäevaleht". Kuid N. Liidu terrorirezhiimi juures ei tea keegi täpselt, kas selliste ettevõtete taga on vabadusvõitlejad, või on tegemist ainult agarate KGB meeste provokatsioonega, et suuremaid preemiaid saada ja produtseerida uusi ohvreid. On põhjusi arvata, et mitmed „uudised" vabasse maailma on ainult KGB agentide sepitsused, et näidata kui liberaalseks on olukord muutunud. Võib isegi KGB uurijatele vastuhakata ja oma õigust nõuda.

Vabasse maailma ilmub siiski vahel ka usaldusväärset informatsiooni. Ja isegi 1941. a. 13/14. juuni ööl küüditatute traagilisest saatusest. Ühe oma endise hea tuttava abikaasa on isegi pääsnud vabasse maailma. Mehed saadeti enamikus raske rezhiimiga Siberi põhja piirkondade töölaagreisse, kus enamik neist ei suutnud elada üle esimest talve. Naised saadeti Siberi kolhoosidesse ehk siis metsatöödele. Meestest, kes suri külma, nälja ja raske töö tagajärjel. Kuid paljud said surma ka töö juures. Kukkusid läbi jää ja uppusid. Tuttava mees pidas vastu kauem ja kui tal oli jäänud elada vaid veel mõni nädal, siis osutas kommunistlik rezhiim erakorralist humaansust ja surija saadeti oma naise juurde Siberi kolhoosi surema. Kuid neist asjadest ei tohi keegi N. Eestisse päästnu kõnelda. Vastasel korral ootab uus Siberisõit ja seal asumine kuni surmani. See ongi põhjuseks miks vabas maailmas on nii vähe teada Siberis hukkunute saatusest.

Kuid vaatamata sellele üha raskemaks muutuvale olukorrale N. Eestis tõuseb kodumaad külastajate arv. Just siis, kui Kanada ajalehtede veergudel oli aktuaalselt päevakorral N. Liidu kodakondsuse pealesundimise küsimus algas suurem grupp vanemaid ja jõukamaid inimesi oma N. Eesti teekonda, just nagu tahtes demonstreerida, et „õigel mehel ja naisel" ei ole midagi karta. Et kõik kirjutatu ingliskeelsete lehtede veergudel on ekslik. Tõimus isegi ajalehtede teateil nn. propagandaseminar, millest 2 isikut Kanadast ja mitmed USA-st osavõtsid. Nad kõnelevad aga ainult õnnelikust elust ja lootusrikkast tulevikust Moskva haardes olevat Eesti rahval. Meie ei kuule nende suust mitte ühte kritiseerivat sõna, ei raskest majanduslikust olukorrast ei KGB survest. Suur külastajate hulk peab USA-le ja teistele vaba maailma riikidele tegema seigeks, et E.V. ja Balti riikide de jure tunnustamisel pole mõtet.

Kuid kõige viimati räägitakse rahva suus avalikult ja rahva suu öeldakse olevat Jumala suu, et vaadake ainult kuidas selle ja selle Eesti ühiskonna kriitiku ja tülimeistri kõrge partei staazhiga omaksed gastroleerivad Eesti üritustel. Aga nad tületavad ka meelde seda kodumaa suhete komisjoni direktiivi, et Eesti pagulasorganisatsioonide kriitikud on omad mehed.

See tegevus avab Sinimägede kangelastele ja Tartu lahingu 1941 aasta sangaritele jälle kodumaa uksed ja asetab nad aukülalistena esimesse ritta propaganda laulupidudel. Ärge sellejuures imestage kui mõned piiritagused salakoosolekud aset leiavad, sest oma partei staazhiga pojale on vaja külastusluba ja tütrele ning naisele kodumaale mineku passi.

On siiski kahju, et Eesti rahvast peetakse nii naiivseks ja ennast oma kommunistidest funktsionääridega suhtlemisel väljaspool igasugust kriitikat seisvaks. Näib, et elu läheb keerulisemaks ja kummalisemaks.

AJK

IKESTATUD RAHVASTE ÜLESTÕUS OTSUSTAB 3. MAAILMA SAATUSE

Idas on vajalik totaalne võit

60 aastat tagasi eestlased saavutasid Vabadussõja Võnnu lahingus totaalse võidu oma ajaloolise vaenlase üle. Koos landesveeriga hävis Balti sakslaste aastasadu kestnud domineerimine mitte üksi Eestis vaid kogu Baltikumis. 1939. a. imperialistlik Saksamaa alustas omakorda vallutussõda, mis kujunes II Maailmasõjaks. Kogu maailm koondus võitlemiseks saksa imperialismi vastu ja sõja lõpul Saksamaa tükeldati ning tema ümber kujundati Saksamaad tasakaalustavad riikide liidud, et tema kunagi ei saaks alustada uut vallutussõda. Teine eestlaste ajalooline vaenlane — Venemaa jäi selles sõjas hävitamata, ta suurenes oma mõjuvõimus ning jõus ja vallutas mitmed riigid, nende seas ka Eesti. Nüüd ähvardab ta kogu maailma ja tema laiutustel pole piire.

Hiljuti Nõukogude Liidu välisminister Kromõko dikteeris ette USA kongressile ähvardavas kõnes, et sellel tuleb ratifitseerida Brezhnevi ja Carteri poolt allakirjutatud SALT II kokkulepe muutmatul kujul. Kui USA kongress seda teeb, siis de facto USA ja kogu maailm on muutunud kuulekaks Moskvale tema ülivõimsa sõjalise jõu tõttu ja ajaküsimuseks jääb kunas kommunistlik diktatuur vallutab kogu maailma.

Põgenikud Eestist ja teistest maadest, mis II Maailmasõja ajal vallutati venelaste poolt on püüdnud selgitada lääne kommunismi ja vene imperialismi ohtu tulemusi saavutamata, sest Moskvat on peetud, kuni viimase ajani II Maailmasõja võitnud riikide liitlaseks. Ainult nüüd, kus Moskva tunneb end küllalt tugevana ja ei kohku ette dikteerimast ka USA kongressile, mida see peab tegema, hakatakse tunnetama ähvardavat sõjalist ülevõimu, mille Moskva on ehitanud üles oma mõjuvõimu ja kommunistliku diktatuuri levitamiseks.

Lääne demokraatlike riikide sõjalise julgeoleku tagamiseks võimaliku vene kallaletungi vastu moodustati USA algatusel North Atlantic Treaty Organization (NATO). See töötas edukalt teatud aja, kuid Kromõko ähvardustest tuleb järeldada, et NATO sõjalist jõudu Moskva enam ei respekteeri. NATO nõrkuses on teadlikud ka paljud sõjalised ja poliitilised juhid läänes. Selle ajel sõjalised eriteadlased on koostanud raamatu „Kolmas Maailmasõda" kus kirjeldatakse III Maailmasõja võimalikku käiku, mis algab 4. augustil 1985. Sõda lõpeb 16 päeva hiljem relvarahuga, sest N. Liidus algab ikestatud rahvaste ülestõus ja Moskva soovib rahu.

Raamat „Kolmas Maailmasõda" on selle poolest huvitav, et siin esmakordselt tõstetakse esile venelaste poolt koloniseeritud rahvaste osatähtsus vene imperialismi ja kommunistliku diktatuuri leviku tõkestamisel. Võib olla et venelaste poolt koloniseeritud rahvaste ülestõus on lääne sõjaliste eriteadlaste vaga soov ja enesepete. Venelased on, N. Liidu nimetuse all koloniseerinud niipalju teisi rahvaid, et nemad ise on jäämas vähemusse oma impeeriumis. Koloniseeritud rahvaste ülestõus võib kujuneda edukaks, kui see on õieti ette valmistatud ja koloniseeritud rahvastele selgitatud, mida nad selle ülestõusuga võivad saavutada. „Kolmas Maailmasõda" jätab uduseks selle küsimuse. Ei selgitata millised riigid ja riikide liidud võiks kujuneda Moskva alt lahtilöödud riikidest. Milliseks võiks kujuneda nende riiklik kord ja vahekord teiste riikide rühmituste või liitudega, eriti Euroopa Ühisturuga või Ühendatud Euroopaga, mis aastaks 1985 peaks juba olema oma kuju võtnud.

Eesti ja teiste ikestatud rahvaste seisukohalt vaadatuna ei tuleks Moskvaga sõlmida relvarahu III Maailmasõja lõpetamiseks. Seal tuleb saavutada totaaline võit. Moskva ülemvõimu alt peaks saama vabaks kõik koloniseeritud rahvad ja moskoviidid asetatud sellisesse riikide liitu, kus neil kunagi ei peaks olema võimalust uueks militaristlikuks ekspansiooniks. Kolmas Maailmasõda ei ole ainukene moodus kommunistliku diktatuuri ja vene imperialismi likvideerimiseks. Sellega tuleb toime ka ikestatud rahvaste ühine ülestõus, kui see on õieti ette valmistatud ja lääne demokraatlike riikide poolt vastavalt toetatud. Kas sõjaga või sõjata, võit kommunistliku diktatuuri ja vene imperialismi üle peab olema totaalne, et maailma rahvad saaks elada rahus.

A. Nõmmik

SÕDA ALGAB ENNE KÜMMET AASTAT?

Mr. Robert Herr on varjunimi ameeriklasele, kes pikemat aega viibis N. Liidus, et vaadelda ja objektiivselt olukorda hinnata rahva hoiaku suhtes. Tema avaldas pikema artikli „The New Republic'kus" 31. märtsi väljaandes. Tema artikli lühikokkuvõte: N. Liidu lihtne inimene on arvamisel, et on saabumas aeg, kus Kremli sõjavägi on võimeline andma purustava hoobi kõdunenud militarismile Ameerikas.

Herr kirjutab, et rahva hoiak on sõjamehelik ja venelane on tulnud arusaamisele, et Ameerika on nõrk. Juteldes ühe poliitilise ohvitseriga viimane ütles, et järgmine dekaad on sõja dekaad. Sõda võib puhkeda nii Ameerika kui ka Hiina vastu ja meie läheme sõtta varemalt kui oodata veel 10 aastat. Kui kaua ootame, siis Hiina võib omada arenenud sõjatehnoloogia ja meie ei või seda lubada. Jutlemises too politruk seletas, et on kahju, et peame hävitama Ameerika, sest ilma Ameerikata oleme ju nagu vaestemaja, kuid olukord nõuab seda.

Kuulus füüsik Roy Medvedev, keda kiidetakse ka Ameerikas, tema vahest kriitiliste avalduste pärast, lausus: N. Liit liigub ühes kindlas suunas — tugevdada oma sõjamasinat. Meie jatkame oma sõjamasina täiendamist ja viimistlemist nagu tegime seda kohe pärast Teise Maailmasõja lõppu. Meie kulutame oma ammendamatud resursid sõjamasinale. Kui rumalad on ameeriklased! Nad leiavad, et meie hotellid on viletsad ja restoranides meie toit on maitsetu, siis ameeriklasest külastaja teeb kohe otsuse: näete, N. Liit ei ole suuteline juhtima hotelligi ja kuidas nad võivad siis produtseerida moodsaid sõjamasinaid? Nad ei saa aru, et meie kulutame kõik oma energia relvastuse täiendamiseks ja sõdurite väljaõppeks. Loomulikult ei jätku siis N. Valitsusel aega hoolitseda elanikkonna eest. Edasi Medvedev seletab, et Nixon ei olnud võimeline jagu saama kääbusest Vietnamist, sest avalikkus oli nii lõhestatud, et oli võimatu võita sõda. Meie võtsime üle tolle sõjatandri ja ka Angoola mõne nädala jooksul. Meie võidukäik jatkub.

R. Herr kirjutab, et enne N. Liitu minekut ta võttis omaks Carteri administratsiooni olukorra hinnangu. Omaaegne SALT läbirääkimiste Ameerika poolne delegatsioonijuht Paul Warnke sõnas, et N. Liidu juhtkond koosneb konservatiivsetest riigimeestest, kes tahavad hoida oma positsioone, ja seepärast nad ei riskeeri Kremli riigi välispoliitilise sfääri laiendamisega. Kuid sündmused on näidanud, kuivõrd vale oli Warnke tookordne hinnang.

Senaator Patrick Moynihan oma kõnes, mis peetud mereväeakadeemias, võtab õigeks Briti sõjaministeeriumi Valge Raamatu hinnangu, et kommunistlik blokk on 50% tugevam NATO-st allveelaevastikus, 30% tugevam laevastikus ja neil on kaks korda rohkem lennukeid kui NATOl.

Nii Ameerika kui ka lääne ajakirjandus trööstib end sellega et Brezhnev on väga haige ning peagi võib tulla uus valitsuse koosseis.

Ja, aga missugune on uus valitsus? Sellele vastab sen. Moynihan ise, et ühegi nõukogude valitsuse koosseisu kohta ei või ette ütelda, mis on tema eesmärk, kuid tulgu, kes tuleb — kõik nad jutustavad Kremli riigi tugevusest", nii ütles senaator.

Kui veel a. 1962 oli Kremlil 60—70 strateegilist relva, siis nüüd on neid tal rohkem kui Ameerikal. Ja kas Kreml jätab oma ülekaalu kasutamata? Ei jäta, ja see tähendab, et tuleval dekaadil on olukord, et rahu kindlustatakse sõjaga.

El.Lg. („Eesti Postimees")

Valitsus lõpetas inflatsiooni kontrolli

Konservatiivide valitsuse majandusminister John Crosbie teatas, et valitsus otsustas saata laiali liberaalide valitsuse poolt asutatud hindade kontrolli asutuse. Põhjusena tuuakse ette, et selle asutuse järele ei ole enam vajadust. Kriitikud toovad samal ajal ette, et gallupi järele poldab enamus rahvast hindade kontrolli, kuna hinnand tõusevad järjest ja palgad ei suuda hindade tõusuga pidada sammu.

Robert Kennedy mõrvar pääseb vabadusse

Vangide enne tähtaega vabastamise komitee lühendas senaator Robert Kennedy mõrvari Sirhan Sirhani karistuse tähtaega. Ta vabaneb juba 1. nov. 1984. aastal. R. Kennedy mõrvari vabastamist nõuavad eriti PLO, Palestiina nn. vabastamisorganisatsiooni liikmed. S. Sirhan mõisteti surma, kuid USA kõrgem kohus muutis surmaotsuse eluaegseks vangistuseks.

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

ILMUS
TERR „KUNGLA" juubelialbum
KUNGLA 30
Hind $15.00
Postiga tellides lisandub saatekulu.
Sobiv kink nii noorele kui vanale.
Saadaval „Meie Elu" talituses
Eesti Majas, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Nädalakroonika

TORONTO LINNAPEA MURES HIINA PÕGENIKEGA

● Toronto linnapea J. Sewell, kes oli üks agaramatest Vietnami nn. paadipõgenikest hiinlaste Kanadasse toomise pooldajaist, teatas nüüd kui valitsus otsustas vähemalt 50,000 hiinlast vastu võtta, et Toronto satub väga raskesse olukorda. On arvata, et vähemalt 15—20 tuhat hiinlast saabuvad lähemal ajal Torontosse. Nad vajavad kõik kortereid, toitu ja riideid ning suurendavad Toronto energia ja eriti kütteõli vajadust. Praegu korraldataksе neile ajutisi laagreid sõjaväe barakkides, koolides, kirikutes ja Rochdale korterimajas, mis pidi saama pensionäride elukohaks. Arvatakse, et uued põgenikud toovad kaasa palju probleeme, tõbesid, narkootika tarvitajaid, kuritegusid ja kõigepealt tõusevad Toronto hoolekande kulutused mitmekordseks.

● Itaalia homoseksuaalid määrasid miljon dollarit isikule, kes toob Iraani moslemite revolutsioonilise juhi R. Khomeini pea Itaaliasse homoseksuaalide kohtu ette. Khomeini on lasknud palju isikuid hukata, kui homoseksuaale. Khomeini on omakorda juba ammu määranud kõrge tasu shahh M. R. Pahlavi pea eest.

● **Palestiina vabastamisorganisatsiooni üks juhte, 43 a. Z. Mohsen sai Canneses, Prantsusmaal elukordetavalt haavata mõrvari kuulist, kes varitses teda ta elukoha lähidal. Politsei teatas, et ta ei süüdista selles kuriteos juute.**

● Majandusminister J. Crosbie teatas, et Kanada rahvusvaheline kaubavahetus näitab sel aastal üle 7. miljardilist puudujääki. Möödunud aastal oli puudujääk üle 5 miljardi. Raha viivad välja peamiselt turistid.

● **J. Clarki valitsus teatas, et parlamenti ei kutsuta enne kokku kui 9. oktoobril. Selle tõttu venib parlamendita olukord Kanadas pikemaks kui kunagi varem 1929. aastast saadik. Opositsioon ja endine peaminister J. Diefenbaker nõuavad kohest parlamendi kokku kutsumist.**

● USA ja Kanada otsustasid tunnustada Nikaraagua uut revolutsioonilist huntat, kes deklareeris, et rahvas tuleb ümberkasvatamisele ja enne 4-ja aastat ei toimu uusi valimisi. Valitsus kuulutas ulatusliku konfiskeerimise plaani, majade, pankade ettevõtete ja liiklusvahendite ning muude varanduste suhtes. Praegu toimub veel relvastatud kokkupõrkeid sandistade ja endise korra pooldajate vahel.

● **800-ja meheline Kanada rahuvalvurite armee Iisraeli-Egiptuse piiril Sinai kõrbes sai hundipassi, sest pärast Iisraeli teist vägede tagasitõmbamist ja okupeeritud territooriumi loovutamist LRO ei pikendanud enam rahuvalvurite viibimist kahe maa piiril. Neil läheb siiski veel paar kuud aega, enne kui nad suudavad oma asupaikadest lahkuda.**

● Imestatakse, et pärast suuri puhastusi USA administratsioonis palju tüli tekitanud Liitunud Rahvaste Organisatsiooni saadik Andrew Young säilitas oma koha. Sellest tehakse järeldust, et president puhastas välja oma administratsioonist ainult parempoolseid ja suuremate võimetega mehi ja asendas neid pahempoolsetega.

Esto Mutual Fund Ltd.
27. juulil aktsia hind $8.94
145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131
Õhtul tel. 925-6812

● **Nagu arvestatud, saadab F. Castro Kuubalt arste ja instruktoreid Nikaraaguasse ja annab muud abi, mis näitab, et Nikaraaguast, mille riigikorda aitasid õõnestada ja hävitada välisajakirjanikud ja J. Carteri valitsus, kujuneb teiseks Kuubaks ja ueks kommunistide baasiks Kesk-Ameerikas.**

● Nikaraagua muutumine pahempoolseks tõi kaasa suuri muudatusi ka Washingtoni diplomaatlikus peres, sest senine diplomaatliku korpuse ülem Nikaraagua saadik Guillermo Sevilla-Sacasa asendamisega saab Washingtoni diplomaatilise

(Järg. lhk. 3)

Austraalia kroonika

STREIKIDE LAVIIN AUSTRAALIAS

Elu hargneb siin juba mitu nädalat streikide tähe all. Streike tuleb siin ette muidugi sageli, kuid senise tava kohaselt nad toimusid üks teise järele. Nüüd aga esineb neid siin sarjade viisi, s.o. mitme erineva ala töölised streigivad üheaegselt.

Algas see ebaterve nähe ülemandrilise üldstreigiga, mis leidis aset neljapäeval, 21. juunil ja mille ametlikuks põhjuseks oli protest selle vastu, et politsei arreteeris protokolli koostamise otstarbel Lääne-Austraalia osariigis 10 ametiühingu tegelast, kes pidasid kõnesid avalikul miitingul, mis kutsuti kokku ilma et oleks politseilt kohaliku seaduse kohaselt luba küsitud. Arreteeritud olid prominentsed pahempoolsed tegelased eesotsas siinse tuntuima kommunisti Laurie Carmichaeliga.

Ametiühingud nõudsid seejärele Lääne-Austraalia valitsuselt süüdistuse lõpetamist mainitud 10 ametiühingu tegelase vastu ja ka vastava seaduse kaotamist. Kuna aga see nõue lükati tagasi, ametiühingute kesknõukogu kuulutas 24-tunnilise ülemandrilise üldstreigi. Kuigi üldstreik pidi hõlmama kõik majanduse, tööstuse, transpordi, panganduse jne. harud ja tegelikult osutuski väga ulatuslikuks, osa ametiühinguid siiski loobus kaasa mängimast, mille tulemusena streik ei olnud totaalne. Sellest peale algasid üksikute alade tööliste kombineeritud streigid, kusjuures kohe, kui ühed lõpetavad streigi, teised algavad. Ametlikuks põhjuseks on töötasu kõrgenduse nõudmine, kusjuures nõutakse ikka 20%—30% töötasule juurde. Tegelikuks põhjuseks aga näib olevat soov välja kaubelda süüdistuse lõpetamist ülalmainitud 10 ametiühingu tegelase vastu ja vastava seaduse tühistamist, mis on kõigi eelduste kohaselt „tööstusliku rahutuse" (industrial unrest) s.o. ebatavalise streikide laine lõpetamiseks.

Praegusel ajal suurimaks nuhtluseks on telekommunikatsiooni teenistujate streik, mis kestab juba mitu nädalat ja mille tulemusena telefoniühendust välismaaga ja osariikide vahel automaatsüsteemi alusel ei ole.

Ühendust võib teoreetiliselt saada harilikkude kaugekõnede korras keskjaamade kaudu, kuid järjekord on selles mõttes nii suur, et see on tegelikult sama hästi kui võimatu. Üheaegselt telefoni alal töötajatega streigivad või streikisid transporditöölised, raudteetöölised, sadamatöölised ja mitme muu ala töötajad. Nüüd hakkasid streikima ka Sydneys asuva kirjade sorteerimise keskuse ametnikud, mis paneb seisma kogu mandri postiühenduse välismaaga, kuna sellest keskusest tulevad läbi kirjad välismaalt ja välismaale, samuti enamik osariikide vahelisest kirjavahetusest. Viimaste teadete kohaselt postistreik Sydneys laienes, nii et postiühendus jäi täiel määral seisma. Eeskuju sellest võivad võtta ka postiametnikud teistes osariikides.

On päevi, kus katkeb raudteeühendus või bussiliiklus või lennuühendus või streigivad mõnede tööstusharude töölised; vahel ei ole elektrivoolu; neil päevil streikisid Adelaide'is ühe keskkooli õpilased protestiks tütarlaste vormikleitide vastu. Tahetakse saada luba pükste kandmiseks.

Liiduvalitsuse poolt ei ole seni olukorra normaliseerimiseks midagi olulist ette võetud.

Abielupaar A. ja M. Pruuli noodikogud

Adelaide'is ilmus autorite kulu ja kirjadega kaks noodikogu, mis sisaldavad abielupaar August ja Meta Pruuli heliloomingut.

Ühe kogu pealkirjaks on „Meta ja August Pruuli a capell laule nais-, mees- ja segakoorile". See 83-leheküljeline kogu sisaldab 20 laulu naiskoorile, 10 meeskoorile ja 12 segakoorile. Osa neist on loodud Meta Pruuli sõnadele, teise osa autoreiks on G. Neeme, B. Kangro, K. Lepik, E. Kiviste, O. Ehaste, I. Ivand jne. Üksikud on seadmed rahvaviisidele.

Teine noodikogu on neljakümneleheküljeline, kuid suure formaadiga ja on trükitud kallimale ja paksemale paberile. Selle pealkirjaks on „Meta ja August Pruul. Laule kõrgele häälele klaveri saatega". See sisaldab 20 laulu, millest üks on loodud Meta Pruuli sõnadele, kolm uue testamendi tekstile ja järelejäänud B. Kangro, I. Ivandi, P. Grünfeldti, A. Ranniti, L. Koidula, E. Kiviste, B. Varatalu, A. Unt'i, H. Visnapuu, L. Raudkepi ja A. Arumaa sõnadele.

Kõne all olevatesse noodikogudesse on koondatud abielupaar August ja Meta Pruuli kogu helilooming, välja arvatud vaid August Pruuli kantaat „Sõduri ema", mis kirjastatakse eraldi hiljem.

Adelaide'is neid noodikogusid võib osta kohalikus Eesti Majas. Mujal asujad võivad tellida neid otse autorilt aadressil: 22 Bella Street, CAWLER, S.A. 5118. Esimesena mainitud noodikogu hinnaks on A$1.00 ja teise hinnaks A$2.00 pluss saatekulu.

Esimene mitmekeelne antoloogia Austraalias

Adelaide'is äsja ilmus esimese sellekohase algatusena mitmekeelne lühijuttude antoloogia pealkirja all: „The First Multilingual Anthology in English and other than English", kirjastatud Dezsery Ethnic Publications poolt.

Antoloogia sisaldab lühijutte 19 Austraalias asuvalt etniliselt autorilt; iga jutt esineb niihästi inglise kui ka algupärases keeles. Osa neist lühijutte on tõlgitud inglise keelde autori endi, osa teiste poolt. Algupärasteks keelteks on itaalia, saksa, ungari, slovaki, hollandi, inglise, poola, kroaadi ja eesti keeled. Eestikeelseks panuseks on käesoleva kroonika autori lühijutt „They, too, were able to go" — „Ka nemad võisid minna", mis tegeleb haavatute olukorraga sõjaaegsel Saksamaal kokkuvarisemise eel.

Eessõna antoloogiale kirjutas A. J Grassby, endine immigratsiooni minister, kes nüüd on Commissioner for Community Relations.

Asja vastu huvi tundjad võivad tellida raamatu, mille näol on kindlasti tegemist bibliograafilise harulduse gaga, otse kirjastuselt aadressil Dezsery Ethnic Publications, 149 South Terrace, Adelaide, S.A. 5000, Austraalia. Raamatu hinnaks on A$12.00 pluss saatekulu.

Süüdistus 17 vastu lõpetatud

Teatavasti anti Sydneys 127 inimest kohtu alla seoses ulatuslikkude kuritarvitustega haiguse abirahade ja töövõimetuse pensionide alal, milledesse olevat segatud peamiselt inimesed kreeka päritoluga. Esimesena ettenähtud protsesside sarjas tuli kohtus arutusele süüdistus 21 isiku vastu. Prokurör lubas protsessi algul kutsuda 120 tunnistajat ja esitada süüdistuse tõenduseks 1000 dokumenti, ent kui asi tuli edasilükkamise järele uuesti arutusele loobus ta ajakirjanduse teateil süüdistusest 17 kaebealuse vastu, mil puhul kohus lõpetas süüdistuse nende vastu. Millest tuli selline pööre, ei ole veel selge; ka ei ole teada, mida otsustati nelja järelejäänud kaebealuse osas, kuna vastavas teates ajakirjanduses seda ei mainitud. On teada üksnes niipalju, et süüdistus samas asias 124 kaebealuse vastu tuleb arutusele kohtus eeloleva septembri algul. Selle suurprotsessi tulemuses ei saa aga vast palju kahelda, kuna esimeses järjekorras süüdistatavate seas olid oletatavad pettuse organiseerijad ja nende abilised arstid.

Nõukogude Liit ostab nisu Austraaliast

Nõukogude Liit ostis Austraalia Nisukojalt (Wheat Board) hiljuti 930 tuhat tonni nisu koguhinnaga üle 100 miljoni Austraalia dollari.t See tehing tuleb lisaks eelmisele ostule, mille suurus oli 220 tuhat tonni. Möödunud majandusaastal N. L. ostis Austraaliast ümmarguselt 447 tuhat tonni, seega käesoleva aasta ost on ligi kolm korda suurem. Koos Iraaniga N. L. on sel majandusaastal suurimaks nisuostjaks Austraalias.

L. Trett

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

Nädalakroonika

(Algus lk. 2)

korpuse vanemaks N. Liidu saadik USA-s Anatoli Dobrõnin.

Iraani shahh M. R. Pahlavi andis ajakirjanikele jutuajamise ja märkis, et Iraani riik on moslemite revolutsioonilise valitsuse poolt viidud 20-st sajandist tagasi sügavale keskaega. Ligi tuhat inimest on avalikult tapetud valitsuse mõrvakomisjoni poolt.

Commonwealthi riikide juhid, eesotsas Briti peaministri M. Thatcheriga, kogunesid nädala vahetusel Zambiasse suurele konferentsile, kus tuleb otsustamisele peamiselt Rodeesia saatus. Konverentsi avab kuninganna Elizabeth, keda tervitasid Aafrikas suured rahvamassid, kuid kelle julgeoleku pärast tunti suurt muret, sest Rodeesia kaks terroristide juhti ei tule konverentsile. Ka Kanada peaminister J. Clark läheb Zambiasse.

MÜÜGIL
Simas Kudirka & Larry Eichel
„FOR THOSE STILL AT SEA"
Hind $7.95
Postiga tellides lisandub saatekulu.
„MEIE ELU" talituses,
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

SAKSA SPIONAAZHILOOD

GEISLINGEN (M. E.) — Idatsooni agentide paljastamine kuulub Lääne-Saksamaal tavaliste nähtuste hulka, millega ollakse harjunud peagu nagu igapäevase ilmateatega raadios või teleris. Julgeolekuvõimude arvestusel tegutseb Liiduvabariigis üle 2000-nde idaagendi, kes pole huvitatud üksnes NATO-st, Bundeswehrist ja poliitikast, vaid ka tööstustehnikast, et „tööliste ja talupoegade vabariik" võiks säästa summasid teadusliku uurimise arvel.

Vaevalt olid kuulutatud Düsseldorfis pärast aasta kestnud protsessi leebed karistused kuuele igaagendile, avastati Bundeswehris uus spionaazhilugu. Vahistati üks Bundeswehri kolonel, üks tsiviilteenistuja USA armee juures Esslingenis ja üks teenistuja „Inter Nations" juures Bonnis. Kolmel agendil, kelle kohta oli vahistuskäsk, õnnestus põgeneda idatsooni. On võimalik, et lähemail päevil ilmuvad Liiduvabariiki „DDR-i" mööbliautod, et viia põgenenud agentide majakraam idatsooni. Seda on juba varem ette tulnud.

Kõige suuremaks „kalaks", kes langes politsei võrku, on 46-aastane Bundeswehri kolonel Siegfried Petrelli, kes oli territoriaalkomando Nord staabiülemaks Mönchengladbachis.

Ta teadis muu hulgas kogumispunkte reservlastele mobilisatsiooni puhul — kogusummas 150.000-ndele sõdurile. Tal oli teada iga jõujaam, relvadepoo ja sild Põhja-Saksamaal, mida Bundeswehr ohu puhul pidi kaitsma. Samuti olid talle teada täpsed mobilisatsioonikavad. Edasi teadis ta veel koostööplaane sõjavägede ja tsiviilasutiste vahel kaitseolukorras. Veel olid tal täpsed andmed salajaste plaanide kohta ametiasutiste ja Bundeswehri staapide evakueerimiseks ohu korral.

Karistused idaagentidele on leebed. Saksa vangistusseadustik on liberaalne, mistõttu vangimaja ei hirmuta enam kedagi. Pealegi on idaagentidel võimalus, et neid vahetatakse välja Ida-Saksamaal spionaazhi ettekäändel vahistatud Liiduvabariigi kodanike vastu.

-kk

PIIBLID N. LIITU SALAKAUBAVEDAJATEGA

STOKHOLM — Läänemaailmas on hetkel üle neljakümne suure organisatsiooni, kelle peaülesandeks on piiblite ja muu uskliku materjali viimine Ida-Euroopasse. Aga piiblite puudus on siiski nii suur, et piibel maksab umbes sama palju kui keskmine tööline saab palka kahe nädala jooksul.

Igal hetkel viibib N. Liidus vähemalt paarkümmend uskliku materjali smugeldajat. Nad on piiblid saanud tasuta levitamiseks. Usuvennad läänes korraldavad korjandusi piiblite trükkimiseks.

Mõned kirikud väidavad, et piiblite smugeldamine pole sugugi vajalik. The United Bible Societies on oma andmetel teaduslikult viinud 12 miljonit piiblit Ida-Euroopasse. Paljud nendest on pärast konfiskeeritud ametivõimude poolt või pole üldse edasi saadetud. Olukord vaheldub palju eri maades. Poolasse on lihtne piibleid viia, Ida-Saksamaale väga erinev, Tshehhoslovakkiasse raske nagu Ungarissegi, Rumeeniasse väga raske ja N. Liitu ning Bulgaariasse peagu võimatu. Albaaniast ei maksa rääkidagi seal ei leidu mitte ühtki kirikut.

Mitu organisatsiooni kasutavad oma autosid materjali vedamiseks. Autodes on tehtud teatud ümberehitused, nii et sinna mahuks kirjandust. 1977 avastati N. Liidus 22 sellist autot.

Organisatsioonide tipud ise ei sõida Ida-Euroopasse. Neil on teada, et politsei hea meelega kuulaks neid üle. Politseil on oma meetodid kuidas ka väga vilunud mehed rääkima panna.

Suurim piiblivedaja organisatsioon Rootsis on Slaavi Misjon. Misjoni on tagant järele kritiseeritud Sareldi ja Engströmi sõidu tõttu. Nad teadsid liiga palju piiblite viimisest ja rääkisid selletõttu ka liiga palju KGB-le.

Olümpiaadi eel on mitmed organisatsioonid teinud plaane, kuidas võistluste ajal viia eriti palju piibleid N. Liitu. (EPL)

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"
H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

Poola, tippspioon suri Ottawas

Kanada vastuluures tuntud kui Poola tippspioon Kanadas, 44 a. R. Tryc suri järsku Ottawas. Ta teenis Ottawa Poola saatkonnas, kui saatkonna esimene sekretär, kuid teda peeti meheks kelle käes olid selle mandri suuremate luureoperatsioonide niidid. Ta tegi seda tööd, mida KGB ise ei tahtnud teha, sest sissekukkumisel oleks see halba varju heitnud Moskvale, kirjutatakse „Sun'is".

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918

Vene laev päästis 7 kanadlast

N. Liidu kalalaev päästis Vaikses Ookeanis Honolulu lähidal 7 kanadlast, kelle laeva üks mootoritest plahvatas. Laev hukkus ja merehädalised olid 9 päeva päästeparvedel merel. Kõik päästetud on pärit Vancouverist ja nad toodi venelaste poolt USA Midway merebaasi.

Kõikideks kindlustusteks
H. LATER & CO. LTD.
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto, M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Segadused põgenikega algavad

„Star" kirjutab, et segadused seoses Vietnami põgenike vastuvõtmisega Torontos on juba alanud. On selgunud, et peagu kõik hiinlased kavatsevad asuda Torontosse, kus puuduvad vastavad eluruumid, töökohad ja mis kõige halvem, keegi ei soovi sellist põgenikehulka, kes jäävad aastateks Toronto maksumaksjate ülevalpidamisele. Kirjutatakse, et 50.000-st põgenikust 40.000 asub Torontosse. Kuid need toovad Indo-Hiinast hiljem veel kaks korda niipalju oma sugulasi Torontosse ja Ontariosse. Tööminister R. Atkey lubas Kanada rahvast panna tööle, kuid taotleb võtta neilt neetki töökohad, kirjutatakse arvukates lugejakirjades.

KÕRVAEHE VAARAO HAUAST OLI RAADI MÕISA KUNSTIKOGUS

STOKHOLM (EPL) — Nagu ühes Venetsueelast Rootsi saabunud kirjas jutustatakse, on Caracases hiljuti üles kerkinud jälgi omaaegseist Raadi mõisa kunstiaardeist. Kirja kirjutaja on juba enne Teist Maailmasõda pikemat aega Lõuna-Ameerikas asunud eestlanna, kes on juba kodumaal viibimise ajast tuttav Raadi mõisa ja nende endiste omanike von Liphartite perekonnalooga.

Kirja kohaselt on tegemist haruldase kõrvaehtega, mille viimaseks omanikuks oli Paul von Liphart, kes paarkümmend aastat tagasi elas Venetsueelas, lahkudes sealt Kolumbiasse. Paul von Liphart on Venetsueelas elamise ajal asunud kahe aasta jooksul ühe Hamburgis pärineva sakslase perekonnas, kellele lahkudes on jätnud mälestuseks ühe hõbedase kõrvaehte, mille juurde kuulus ümbrik dokumentidega. Kingituse saaja ei ole osanud kingitust kõrgemalt hinnata ja ese on puutumatult tema kapis lebanud üle paarkümne aasta.

Ühe juhusliku külastaja huvi tõttu on hiljuti hakatud ehte juurde kuuluvaid dokumente uurima. Dokumendid olid saksa, prantsuse ja eesti keeles. Neist selgub, et kõrvaehe on kingitud Paul von Liphartile sünnipäevaks tema isa poolt Tormas 1925. Dokumentidest selgub ka, et kõrvaehe pärineb endisest Raadi mõisa kunstigaleriist, mille varasemad omanikud olid von Liphartid.

Kõrvaehe ise on aga toodud vaarao Amenophonesi hauast, mille lahtikaevamisest Ferdinand von Liphart on osa võtnud. 1903 koos prof. Schleimani ja Mecklenburgi suurhertsogiga. Ferdinand von Lipharti poolt on ese loovatatud Raadi kunstikogudesse.

Kõrvaehe on nüüd paigutatud ühte Caracase panga seifi, kuni selle reaalse väärtuse selgitamiseni Inglismaalt oodatavate asjatundjate poolt. Oletatavasti on kõrvaehte väärtus tohutu.

Entsüklopeedia andmeil oli Raadi mõisa kunstikogude asutaja maamarssal Karl von Liphart (1788—1853) ning nende väljakujundaja Baltimaade suurimaiks kogudeks viimase poeg Karl Eduard von Liphart (1808—1891), baltisaksa kunstiteadlane ja kollektsionäär. Raamatukogu 30 000 köitega oli samuti eesti humanitaarraamatukogudest suurimaid. Osa Raadi kunstikogudest müüdi omal ajal välismaale, osa raamatuist leidub Tartu ülikooli raamatukogus.

Viimaseks Eestis viibinud suguvõsa järglaseks oli Paul-Ernst-Arved von Liphart, sünd. 6. 3. 1898, kes vabastati Eesti kodakondsusest 6. 11. 1939 ühenduses sakslaste ümberasumisega Ribbentorp-Molotovi pakti järeldusena. Arvatavasti on küsimuses sama isik, kelle jäljed leiduvad nüüd Lõuna-Ameerikas.

TEATEID POLIITVANGIDEST

STOKHOLM — Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskus on saanud uusi teateid poliitvangide ja nende perekondade kohta.

Viktors Kalninsh, sündinud 1936 Lätis, mõistetud 1962 antisovetlikust organisatsioonist osavõtmise pärast 10-aastaks sunnitööle, asub peale väljapääsu läände koos oma abikaasa Helena Zelmiaga New Yorgi osariigis, USA-s. Vastava kirjaliku pöördumise peale on V. Kalninsh teatanud, et ta on vene sunnitöölaagreis viibides kohanud järgmiseid eesti poliitvange.

Raivo Lapp, mõistetud 1970 Tartu-protsessis 5-aastaks sunnitööle, salaja relvade hoidmise ja salajase organisatsiooni loomise eest. Viibinud Mordva sunnitöölaagris nr. 17A. Vabanes detsembris 1974.

Uno Neem, mõistetud 15-aastaks sunnitööle metsavendluse pärast. Viibinud Mordva sunnitöölaagris nr. 11. Vabanes kas 1963 või 1964.

Jüri Pertman, kellega V. Kalninsh oli 1963—65 koos Mordva sunnitöölaagris nr. 11. Pertman oli V. Kalninshi andmeil mõistetud 7-aastaks sunnitööle.

Endel Arike, hüüdnimega „maestro", umbes 35-aastane. Mõistetud 3- või 4-aastaks sunnitööle antisovetliku agitatsiooni pärast. Viibinud Mordva sunnitöölaagreis nr. 3 ja 11. Elab Tallinnas ja töötab taksijuhina.

Viktor Imala, umbes 45-aastane, ajaloolane. Mõistetud 7-aastaks sunnitööle. Viibinud Mordva sunnitöölaagris nr. 11. Elab Tallinnas.

Endel Ratas, umbes 43—44 aastat vana. Mõistetud 6-aastaks sunnitööle. Vabanes Mordva sunnitöölaagrist nr. 11 aastal 1963. Töötab insenerina Tallinnas.

Valdur Raudvassar, umbes 40-aastane, kooliõpetaja, luuletaja. Töötas Võru lähedal keeleõpetajana. Vallandati. Mõisteti 6-aastaks sunnitööle. Viibis Mordva sunnitöölaagris nr. 11. Asub Äntslas ja töötab staadionitöölisena.

Priit Silla, umbes 40-aastane. Õppis Tartu ülikoolis keeleteadust. Arreteeriti 1962 koos Erik Udami, Enn Tarto ja Enn Uiboga. Mõisteti 4-aastaks sunnitööle. Viibis Mordva sunnitöölaagreis nr. 3 ja 11. Asub Tallinnas.

Enn Uibo, umbes 40—41 aastat vana, sporditreener. Arreteeriti 1962. Mõisteti 7-aastaks sunnitööle. Viibis Mordva sunnitöölaagreis nr. 7, 11 ja 17.

Paul Kippar, umbes 35—37 aastat vana, tehnik Kohtla-Järvelt. Mõisteti 4-aastaks sunnitööle 24. veebruaril 1961 Eesti sini-must-valge rahvuslipu televisioonimasti heiskamise pärast.

Valdemar Parfenov, Nõmmelt. Töötas Tallinnas kullasepatöökojas. Arreteeriti 1951. Mõisteti 25-aastaks sunnitööle. Vabanes arvatavasti 1956.

Ants Hanso, Eesti ohvitser Tartust. Mõistetud 25-aastaks sunnitööle. Suri 1970 Mordva sunnitöölaagris nr. 17A.

Helena Zelmina teatab omalt poolt, et ta kohtas Mordva sunnitöölaagris nr. 17A, mis kuni aastani 1968 oli määratud ainult naistele, väga paljuid eesti naispoliitvange. Oma kirjas nimetab ta järgmiseid.

Hilja Reimund, sündinud 1920 (?). Arreteeritud 1950. Mõistetud 25-aastaks sunnitööle. Peale 15½-aasta karistusaja kandmist vabanenud 1965. Asub Tartus.

Helga Noorma, sündinud 1918 (?). Mõistetud 25-aastaks sunnitööle. Vabanenud 1967.

Endla Taska, sündinud 1917 (?). Mõistetud 25-aastaks sunnitööle. Vabanenud 1968.

Simson, eesnimi teadmata, sündinud 1918 (?). Vabanenud 1964.

Jürisson, eesnimi teadmata, sündinud 1895 (?). Mõistetud usulistel põhjustel 10-aastaks sunnitööle. Vabanenud 1965.

ILMUNUD
Ivar Ivask
„ELUKOGU"
Hind $10.00
Postiga tellides lisandub saatekulu.
müügil „Meie Elu" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ontario, M4K 2R6

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50 USA-sse: 1 a. 26.00, 6 k. $14.00, 3 k. $9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75.
„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada
Tellimiskupong:
Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.
Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).
Nimi: .....
Postiaadress: .....
Kuupäev .....
.....
(Allkiri)

Jõekääru noored:

SIIN MEIL TORE ON...

Möödunud nädal algas Eesti Laste Suvekodus Jõekäärul jumalateenistusega peamaja ees põlispuie varjus, kus teenis õpuetaja Andres Taul. Nädal varem elas paarsada inimest kaasa rikkaliku eeskavaga noorte lõkkeõhtule.

Lõkkevanaks ja teadustajaks oli Paul Kako. Noored oma ettekannetega kutsusid esile rõkkava naeru ja kestva aplausi. Iga ettekande lõpul hüüti kooris mõned laused, nagu: „Siin meil tore on, siin me laulame, siin me tantsime." „Rigadi rägadi, risti-rästi eesti poisid teevad väga hästi!". Kell 10 õhtul pakuti lastele viinivorste saia ja joogiga, külalistel oli võimalik kohvi ja selle kõrvulist saada einelauast, kus „puhvetipreilidena" toimisid Naisseltsi esinaine H. Novek ja majandusala juhataja H. Valter.

Lõkkeõhtu viimaseks numbriks oli näidend „Katkend kevadest". Õhtu lõppes lauluga: „Nüüd uni tule rutuga, et magama me jääks".

„Jõekääru Teatajast" — mille väljaandjaks on suured tüdrukud — leiame järgmist: Mängiti jalgpalli kus kõige vahvamad olid Ülo Vainomäe, Toomas Kolli, Sven Reitav, Villi Lomax, Paul Pisa ja Paul Kako. Ujumises pr. Kreemi eksamineerimisel õiendasid Punaseristi eksamid järgmised noored algajad: Ingi Roosild, Liisa Kukk, Kalev Kaup, Chris Kadai, Madis Saks ja Maia Linask. Algajate klassis: Monica Heinmaa, Helvi Kiik, Kadri Linask, Elle Palum, Kai Rannik. Noorte klassis: Hugo Attemann, Rein Attemann, Andrus Kung, Linda Norheim, Alaric Nurm, Andres Nurm, Thomas Olvet ja Ülo Vainomäe.

Laskmises on E. Ruberg oma tulevaste „maailmameistritega" tõhusat tööd teinud. Nii saavutas Toomas Kolli hõbemärgi ja bronksi omasid järgmised laskurid: Ülo Vainomäe Saksamaal (varem lehes eksikombel Veskimetsana märgitud), Rein Lomax ja Indrek Lusik. Maimo Palumäe (12 a. v.) laskis 100 võimalikust 100.

10. juulil sai Russel Illingworth 10-ne aastaseks ja sel puhul kasteti teda (visati) vette, samuti pühitses 19. juulil oma 14. a. sünnipäeva Juta Metsala ka teda peeti meeles.

J. S-gi

Jõekääru suvekodu noored valmistuvad lõkkeõhtuks. Foto — J. Säägi

KUNSTIMUUSEUMI KOLM FAASI

Esimene faas algab sügisel

Eesti Kunstimuuseumi saamise idee on seisnud vaikivas olukorras läinud aasta suvest saadik. Kuid see ei tähenda, et selle idee teostamiseks pole vahepeal töötatud või on idee koguni maha maetud. Mõtte jatkamiseks sunnivad vajadused ja nii moodustatigi pärast EKK viimast peakoosolekut uus majanduskomisjon eesotsas Johannes Pahapilliga. Komisjoni kuuluvad veel Stella Kerson, Arved Pedjase, Helen Peterson ja Siegfrid Veidenbaum.

Mäletatavasti tegi eelmine komisjon hulga head tööd mitmesuguste objektide valimisega, ideede kaalumisega ja valitsusasutustega sidepidamises. Küsimus jäi esialgu peatuma meie oma ühiskonna leiguse taha idee ja vajaduste uudsuse tõttu.

EKK trustiide ja majanduskomisjoni esimehe J. Pahapilli energilisel tegevusel on toimunud rida mitmeid kokkupuuteid valitsusasutustega ja on kujundatud teatud juhtmõtted. Läbirääkimisi Ontario kultuuriministeeriumi rahvapärandi säilitamise osakonnaga ja selle juhatajaga V. N. Styrmo'ga ning Wintario Toronto piirkonna konsultandi Jay Jackson'iga diskuteeris J. Pahapill kogu ideed, kavandamist ja majandamise probleeme.

Mõlemilt poolt julgustati EKK'd projekti ellukutsumiseks ja teatati toetuste võimalustest nii kavandamise staadiumis, objekti konkreersel muretsemisel ja majandamisel. Toetuste saamise võimalus on kuni 50% tingimusel, et teine pool laekub mujalt, nagu ühiskonna, organisatsioonide toetusel, kaasa arvatud keskvalitsus Ottawas.

J. Pahapill märgib projekti teostamisel kolme faasi: 1) Olemasolevate alternatiivide läbitöötamine, nagu kasutusvajadus, pinnajaotuse vajadused, objektide soetamise võimalused. Kulu 15.000.— kuni 20.000.— dollarit, sellest kuni pool Wintario summadest. See osa läheb käiku eelolevaks kevadeks.

2) Objekti eelkujundamisele asutakse pärast esimese faasi lõpetamist. Võimalikud toetused jagunevad kolme ossa: 1/3 Wintario'lt, 1/3 keskvalitsuselt ja 1/3 ühiskonnalt. Meil peab valmis olema teise faasi alustamiseks n.n. „seemnekapital"! Annetused ja pärandused selleks ettenähtud fondil on tulumaksuvabad. Eesti Ühispangas on avatud selleks konto 6210-3 (Estonian Heritage Museum). Projekti mitteteostumisel makstakse annetus tagasi koos kogunenud protsentidega.

3) Projekti kolmas faas oleks Kunstimuuseumi programm ja ülalpidamiskulud, millest on vara veel rääkida. Kõik oleneb faas nr. 1 tulemustest ja valikust, millist kodu meie eesti rahvuslikkudele kultuuriväradele soovime. See peab huvitama kõiki eesti kultuuriorganisatsioone ja võiks saada lahendatud ühiselt.

Ontario Kultuuriministeeriumi kunsti osakonna direktori Andrew Lipchak'i kohaselt on valitsuse poliitika kohaselt võimalik saada 20% tegelike ja jooksvate kulude katteks (ka palgad), eeldusega et 30% tuleb ühiskonna poolt. Ülejäänud 50% tohiks tulla teistelt valitsusasutustelt. Muuseumi kuraatori palk makstakse eraldi Heritage Conservation osakonna poolt kuni 8.000.— dollarit aastas.

Valitsuse juhtivad tegelased suhtuvad tunnustavalt EKK kultuuripärandi säilitamise ja oma kodu loomise kavandile: olevat loomulik ja tarvilik ühiskondlik ettevõte. Nad tunnevad eesti ühiskonda kui tervemat, töökamat ja kultuursemat, kes on nõus jagama oma kultuuripärandit teiste rahvusgruppidega ja Kanada üldsusega. Siit tuleneb ka positiivne suhtumine sellele kavandile. Ometi oodatakse omapoolset toetust ka otse ühiskonnalt, mis tagab selle projekti algatamise ja teostamise.

Loengud Tartu Instituudis

Tartu Instituudi ürituste sarjas dr. Hain Rebas Göteborgist selgitab kolmapäeval, 15. augustil keskaegseid Läänemere kaubateid, näidates ka valguspilte. Reedel, 17. augustil dr. Taavo Virkhaus Duluth'ist esitab „Kammermuusika Eestis", rääkides heliloojatest ja mängides helilinte nende töödest.

Neljapäeval, 16. augustil esitatakse pooletunniline ingliskeelne helilint 139-valguspildiga pealkirjaga „Estonia — Western Civilization's Outpost on the Baltic Sea". See on valmistatud Connecticutis Enn O. Koiva ja kaastööliste poolt Ühendriikide koolides näitamiseks. Oleks väga soovitav, et seda tuleksid kuulama-vaatama kõik kellel vähegi tegemist koolidega, sest sobivuse korral saaks seda materjali õpilastele järelemõtlemiseks ja aruteluks.

Pühapäeval, 26. augustil on dr. Heino Susi loeng teemal „Iseseisvuseaeg Karl Ristikivi pilguga". Kolmapäeval, 28. augustil prof. Rein Taagepera Kaliforniast räägib „Võisturelvastumise matemaatikast".

Lubadusi on loenguteks piiskop Raudsepalt, praost Kivirannalt ja dr. Roman Toilt. Tartu ülikooli aastapäeva tähistatakse pühapäeval, 2. detsembril.

E. A.

Vancouveri seeniorid pidutsesid

Paistab nagu oleks meie seeniorite presidendil, endisel laevakapten A. Krugil isegi ilmaga sobivus sõlmitud, sest oli tõepoolest mõnus ilm pidu ja pikniku pidamiseks.

21. juulil hakkas Mäeotsale varakult inimesi kogunema. Need olid peokorraldajad ja hoolsad perenaised toidukandamitega. Korraldajate soov oli pakkuda parimat osavõtjaile. See oli Vancouveri eestlastest „täisealiste" pidu, milline aastate jooksul kujunenud traditsiooni järgi peetakse igal suvel eestlaste kenas ühistalus „Mäeotsal" „lõbusa laupäeva" sildi all. — Ja seda ta ka oli. Peost osavõtjaid oli ligemale poolteist saja inimese ringis. Igatahes eelmisest aastast hulga suurem arv.

Perenaiste poolt oli valmistatud rikkalik einelaud maitsevate võileibade, kookide, pirukatega. Ka soojatoitu hapukapsaste ja viineritega oli võimalik saada. Samuti ei puudunud müügilaualt värskelt keedetud vähid, kohvi, tee... ja võibolla veel mõni jook.

Kaasmaalaste rõõmsa meele ja vaimuvalguse eest hoolitsesid meie teatriveteranid: K. Pikker ja Ed. Kurvits oma lõbusa naljalooga „Pruut ja lehm". Ettekandes olid kaastegevad peale eelnimetatute L. Mäekivi ja A. Nurmsoo. — Peoliste tähelepanu võitis veel naljameister L. Kann. Ta tegi tule põrandale ja hakkas siis üle ja ümber tule hüppama ja seljasolevaid riideid tulekohal soputama. Pidi olema kirbu saun, kuid silmale näis rohkem kirbukõrvetamisena.

Ettekannete järele algas tants pensionäride oma orkestri saatel. Tantsijaid oli ohtralt, niisiis pole seenioridki nurgasistujad, vaid igast asjast aktiivselt osavõtjad.

Orkestrantide ja tantsijate puhkeajal oli loosivõitude jagamine. Oli palju ilusaid võite ja võitjaid „õnneseeni" oli mitmeid.

Meeleolu oli kõigil hea ja viimsete peoliste lahkumine oli olnud hilisel öötunnil.

Aitäh teile peokorraldajad — suurevaeva nägijad!

H. J.

EESTI NOORED KOHTUSID SEEDRIORUL

Kesknädalal, 24. juulil sõitsid Jõekääru noored, suvekodu juhataja Viive Lomax'i erialal juhataja E. Ruberg'i ja kasvatajate juhtimisel külla Seedrioru noortele.

Kell 8 hommikul väljus üks suur buss ja mitu sõiduautot 81 noorega Jõekäärult — suunaga Seedrioru. Pärale jõuti kell 11 e.l. Külaliste vastuvõtuks olid Seedrioru kasvandikud üles rivistatud poolkaares peamaja poole. Sõidukitest väljunuid tervitas Seedrioru Suvekodu juhataja Kunda Niit ja kasvataja Priit Aruvald andis Jõekäärule kingitusena Seedrioru ojast püütud elusad vähid Jõekääru järve „ümberasumiseks".

Rivikorras liiguti peoväljakule, kus heisati Suvekodu lipud Seedrioru lipp kerkis Seedrioru laulu „Kui ma Seedrioru küngastele jõuan, leian sõpru hulgana" saatel. Ja Jõekääru lipu heiskamisel lauldi Jõekääru hümni. Vahetati kingitusi ja lausuti tervitussõnu. Seedrioru kasvandik Liisa Hess lausus „tere tulemast Seedriorule" ja Jõekääru poolt andis juhataja Viive Lomax Seedrioru juhataja K. Rist'ile, E. Rubergi poolt valmistatud ehistöö — nahasse voolitud Tallinna silueti.

Peale selle sammusid noored Seedrioru mälestussamba juurde ning rivistusid poolkaares selle ette kus E. Ruuberg kahe noorega asetasid Noora Valteri poolt Jõekääru mändidest valmistatud pärja ausamba jalale. Enne pärja asetamist pöördus E. Ruberg hingestatud sõnavõtuga noorte poole, lausudes: „Armsad eesti noored Kunglarahva tütred ja pojad, see mälestussammas mille ees meie seisame on püstitatud langenud Eesti kangelaste auks. Paljud, kes langesid Vabadussõjas, olid sama noored ja värsked nagu need noored käbid mis dekoreerivad seda pärga. Need noored andsid oma elu selle eest et vabastada meie vanemate ja esivanemate maa. Need rahvad ikka jäävad, kes austavad oma langenuid ja oma esivanemaid, need ei kao kunagi."

Päevakavas oli mänge, ujumist ja võistlusi, mis toimusid sõpruse vaimus kuni oli jõudnud lõunaaeg. Söögipalve pidas E. Ruberg. Pärast einet jatkus ühine tegevus kuni õhtusöögini. Videvikus süüdati lõkketuli. Lõkkevanana toimis kasvataja Priit Aruvald, kes oma julge esinemisega ja hea eesti-keelega lõi hubase meeleolu.

Ettekannete raames esinesid Suvekodude noored vaheldumisi — iga Suvekodu oma osadega. Esineti nii tarede kaupa ja ka üksikult. Oli head eesti laulu mille helid hõljusid meeldivalt üle Seedrioru põlispuude ja üle avarate haljasalade. Oli ka naljaettekandeid. Olgugi, et vahepeal oli hakanud hõredalt vihma sadama, ei seganud see noori. Lauldi ja hõisati kuni rauges lõkketuli ja viimased sädemevihud tõusid üles kõrguste poole. Hõõguvad tukid kustutati ja liiguti söögisaali mahla jooma. Siis langetati Eesti lipp laulu saatel „Saa vabaks Eesti meri, saa vabaks Eesti pind..."

Pärast algas saalis jalakeerutus, mis kestis kuni oli jõudnud lahkumise tund.

Väsinud matkajad jõudsid õnnelikult Jõekäärule pärast keskööd.

J. S-gi

VAIMULIKUD TEENISTUSED GEORGINA EESTLASTELE

Laupäeval, 28. juulil peeti Royal Beachi lähedal asuvas Rein Hõbe'da talu elamu esisel murul jumalateenistus, kus teenis Toronto Eesti Evangeelse koguduse juhtustaja Allan Laur. Organistiks oli akordioniga koguduse liige E. Ahlberg ja solistina kaunistas jumalateenistust sopran Vilma Krabi, kes laulis kolm laulu.

Jumalasõna luges koguduse liige V. Taev. Ta tänas ka pererahvast kes lubas oma maaalal jumalateenistuse pidada.

Jutlustaja Allan Laur oli oma jutluse aluseks valinud Filipi 4:6—7 s. Ta võrdles tabavalt Apostel Pauluse muresid käesoleva aja muredega. Ta jagas mured kolme järku: mineviku, oleviku ja tuleviku mured. Lõpuks küsis ta — „Mis on mure?" ja ütles: „kreeklased ütlevad, mure toob mehe ära töö juurest, aga mustlased lausuvad „kurb on haige ja haigus on mure". Arsti ooteruumis on palju ootajaid, kuid vähe neid kes seal ootavad füüsilise häda pärast. Mure kasvab mõtete kaudu, meie ise „toidame" oma muret. Tänapäeval on palju neid kes tegelevad ainult oma muredega, üks tuleviku muredest on surma kartus. Jumal ütleb „ärge kartke", mis inimesel on võimatu, see on Jumalal võimalik." Meil ei ole põhjust muretseda, lõpetas dr. Laur oma jutluse.

☆

Pühapäeval, 29. juulil toimus Suttoni kalmistu-jumalateenistus ja eestlaste osa õnnistamine. Teenis Jakobi koguduse õpetaja abipraost Tõnis Nõmmik. Kalmistupüha algas koraaliga „Oota hing oh oota" laulu ga. Õpetaja oli jutluse aluseks valinud Fil. 1:25. Ta mälestas kõikjal lahkunuid kaaseestlasi ja palvetas nende eest, meenutades ka hiljuti surma läbi lahkunud õp. A. Raidurit.

Pärast jumalateenistust tutvustas õpetaja temaga kaasas olnud külalist, õpetaja Olaf Mägis't.

J. S-gi

E. SANDEN

„KGB CALLING EVE"

Hind a. $14.00

Postiga tellides lisandub saatekulu

müügil „MEIE ELU" talituses

Reisid ja puhkus

ARSTLIK NÕUANNE REISIJAILE

(CANADIAN SCENE) — Kanada Arstide Ühingul on paar sõna ütelda reisijaile, millest chk kõige olulisem on see, et ükski reisija ei peaks uskuma seda, mida talle reisibüroo või lennukikontor tervislikes küsimustes ütleb näiteks kasvõi kaitsesüstide osas. Kogemused on näidanud, et vähemalt 50% sellest informatsioonist on vale.

Paljudel kanada haiglatel on nüüd nn. reisikliinikud, kust antakse igasugust tervislikku nõuannet reisijaile, kaasaarvatud toitlustamisküsimused. Üks suurimaid taolisi kliinikuid asub Toronto General Hospitali juures ja on avatud esmaspäeviti, keskнädalati ja reedeti. Kliinikul on täpne ülevaade tervislikest olukordadest üle kogu maailma, ta saab oma informatsiooni üks kord nädalas World Health Organization'ilt Genfis.

Teadmatus rahvusvahelistest tervishoidlikest nõuetest võib tekitada reisijaile palju peavalu. Näiteks te saabute keset ööd võõrasse lennujaama ja seal selgub, et teil puudub tõend nõuetavate immunisatsiooni süstide kohta. Teie lihtsalt pole teadlik olnud selle maa nõuetest. Võimudel on sel juhul õigus teid lennujaamas kinni pidada nii kaua kuni üks kohalik arst hommikul kohale ilmub ja teid süstib. Või keegi lennujaama ametnikest annab ise teile vastava süsti. Mõlemail korral võivad tagajärjed ebameeldivaiks kujuneda.

Teine allikas, kus reisija võib saada absoluutselt usaldusväärset informatsiooni on International Association for Medical Assistance to Travellers. Peale informatsiooni võõrastel maadel kehtivate tervishoireeglite kohta, annab see ühing oma liikmeile nimistu arstide kohta nendes paikades, kuhu te soovite reisida, ühtlasi nimetades arstide kvalifikatsioonid ja võõrkeeled, mida nad räägivad. Selle rahvusvahelise ühingu kanada osakond asub 128 St. Claire Avenue West, Toronto M5E 1B9.

Teadaanne pensionäridele

Eesti Pensionäride Klubi korraldab väljasõidu neljap., 23. aug. Sibbold Point parki Simcoe järve äärde. Ärasõit Eesti Maja juurest kell 9.30. Liikmetel $2.00, külalistel $3.00. Registreerimine: A. Edasi tel. 266-8694, 13. ja 14. aug. kella 7—9 õhtul. A. Tamm tel. 699-3762, 15. aug. kella 7—9 õhtul.

Juhatus

Unity-79

25. augustist kuni 2. septembrini toimub järjekordne etniliste skautlike noorte laager USA-s. Laager peetakse ukrainlaste laagri alal, mis asub Albany läheduses.

Laagri juht on New York'i skautjuht skm. Harry Tarmo. Kanadast on palutud osavõtma üks skautide ja üks gaidide salk. (umbes 14—16 aastat vanad)

Gaididel on oma salk juba koostatud, aga skautide üksuses on veel vabu kohti. Laagri maks on US$65.—. ESMK staap annab toetust sõidukulude katteks.

Lähemaks informatsiooniks paluks kontakti astuda skautide grupi juhiga nskm Martin Jõgi'ga tel. 223-6622, 62 Talbot Rd. Willowdale, Ont. M2M 1R9.

ESMK

KUNSTNIK LÕUNARISTI ALT

Jutuajamine Vaike Liibusega

Möödunud nädala veetis kauge kunstnik Austraaliast, Vaike Liibus, Torontos, kuhu tuli Pariisist, kus ta oli viibinud pikemat aega. Ta on torontolastele vähe tuntud, ehkki tal oli siin möödunud hilissuvel ulatuslik erinäitus ligi kolmekümne suuremõõtmelise tööga. Galerii, kus ta esines, ei olnud küllaldaselt ja vajalikult seda üritust reklameerinud ja kunsti esitamise hooaeg polnud ka veel alanud. Hoolimata kõigist sellest, jäi kunstnik, kellele see oli debüüdiks Kanadas, näitusega rahule talle osutatud kriitika ja ka tööde realiseerimise osas.

Nagu teada, on Vaike Liibuse nii üld- ja kunstiharidus kulgenud Austraalias, Sydneys, kuhu oli koos vanematega tulnud lapsena kahekümnendate aastate lõpupoole. Kunsti alal on ta lõpetanud National Art School'i (Sydneys) ja täiendanud end Pariisis kuulsas Julian Academy's eriti portreemaalis ning ta on otsitud portretist Austraalias valitsuse ja ülikoolide ringkonnas, kuid samuti ka tunnustatud teistes maaliliikides. Ta pidev esinemine ja tähelepanu on toonud tunnustusi ning

ta on 1957. aastast The Royal Art Society liige.

Paludes kunstnikku meie lugejatele midagi uuemat kunstist ja oma peatusest seal kunstide linnas jutustada, mainis ta lahkelt, et kunstnikule oma asukoha maalt pääsemine kaugemale, on küllalt raske. Pariis, ka tänapäeval, mil küll kõikjal mujal maailmas on tekkinud uusi kunstikeskusi, on kohaks, millega tuleb arvestada ja Pariis on kohaks, kust kaudu tuleb püüda laiemale kunstifoorumile. Pariis on mulle tuttav. Viibisin seal oma kunstiõpingute täiendamisel, aga lähemaid kontakte mul pole olnud tähendas usutletav. Alles viimastel aastatel olen kahel korral seal esinenud — ühel Austraalia kunstnike koondnäitusel ja viimati Naisteaasta puhul naiskunstnike rahvusvahelisel esinemisel. Sealt saadud tunnustus on mind innustanud edaspidi Pariisi kunstielust ja esinemistest osa võtuks.

Nii viibisin sel kevadest alates Prantsusmaal ja Pariisis, sealt reise tehes ka Londoni ja Hispaania Kanaari saartele, kust huvitavat materjali loominguks tõin. Edasi mainib kunstnik, et Austraalias elades, seal kunstihariduse saanud ja seal töötades on tulnud loomingus arvestada sealse looduse, miljöö ja iseäralsustega, mis mõneti õige erinev Euroopast ja Põhja-Ameerikast, et neil kontinentidel oma loomingule täit arusaamist võita.

Nagu öeldud, on Pariis kohaks, kust pääseb laiemale kunstifoorumile ning mul oli seal ülesandeks leida omale üks nimekas galerii, kes mind ja minu töid esindaks alalise galeriiväljapanekutena ja näitustel. Tunnustatumad galerjid selekteerivad ja väga valivad kunstnikke. Ma maalisin seal kohapeal ja kohalikest motiividest neli suurt õlimaali, mis tunnistati väärilisteks ja ma sõlmisin lepingu. Nii on mul oma esindaja selles maailma kunstide Mekas. See on Daniele Drouant-Lacoma Gallery, mis asub Pariisi galeriide tsentris. Muide, sain ka teate, et

mind on vääristatud ja võetakse järgnevasse rahvusvahelise kunsti aastaraamatusse „Luxembourg Musee 1980".

Pariisi eestlaskonna kohta tähendas Vaike, et see on tore, küll väikearvuline, kuid käib truult sagedasti koos. Nende hingaks ja mootoriks on prl. Hilda Weide, kel energiat ja abivalmidust ning „kellele võlgnen tänu minu Pariisis viibimist ja töötamist nii lahedaks tehes", mainis kõnetatav.

„Kas Kanadas saab kunstnikku jälle esinemas näha", poetan küsimuse. „Vist mitte nii pea", kõlas vastus. „Nüüd tuleb rutata tagasi Austraalia. Seal ootavad ees mitmed tellimuslikud tööd, neist esijoones ühele tuntud haridusala rektorile, mis tellitud tema pensionile mineku puhuks. Ka kavatsen ma esineda Esto '80. Ma püüan olla mitte tardunud, otsides üha uut aines, sisus, koloriidis ja käsitluslaadis ning oma näituste suhtes olen nõudlik. Kanadas tahaksin aga küll esineda ja siis juba laiemalt, peale Toronto ka võibolla ka teistes suuremates keskustes".

Ja nii see ka on. Egas muidu poleks looming üha kulgevalt tõusu suunas liikunud ja tegijale tunnustusi toonud. Näituse kataloge sirvides, on Vaike Liibuse elulooliste andmetes ikka mainitud tema eesti päritolu. Nii on kunstniku edu meid kõiki rõõmustav. Head jätkuvat edu, Vaike!

R. A.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Arnold Sepp

MIND VÄRVATI NKVD AGENDIKS...

Kui Aleksander Enger võimutses Viljandis

Viimastel aegadel on ajakirjanduses rohkesti juttu olnud kunagisest Viljandi poisist Valdek Engerist, kelle eesnime ingliskeelsed ajakirjad ja ajalehed trükivad enamikus „Valdik". Too poisiklutt — nüüd muidugi juba mehe eest väljas ja niiöelda „küpsetes" aastates — ei ajanud siin maal asju mitte Viljandi foorumil, vaid tema ülesanded olid kõlavalt „diplomaatlikud" ja tema ametinimetust siin on selgema pildi saamiseks parem ära tuua kohalike lehtede võõrkeelses redaktsioonis: „assistent to the undersecretary general of United Nations". Tõlkes võib seda tiitli-joru kokku võtta lakooniliselt üheainsa sõnaga: „spioon" ehk veelgi eestipärasemalt — „salakuulaja". Viimase kriminaalse tegutsemise pealt nabiti ta võimude poolt kinni ja mõisteti paljudeks aastateks türmi. Elas aga vaba mehena, kuni otsustati ühe teise spiooniga välja vahetada niinimetatud dissidentide ehk „teisitimõtlejate" vastu ning Valdek pääses tagasi Nõukogude Liitu — kas just Viljandisse, selles igatahes võib kahelda. Tema on ju nüüd salakuulamise alal ekspert, „teeneline" ja kogemustega isik ja küllap läkitatakse mõne teise nime all uude kanti saladusi välja urgitsema.

Kõik need jutud Valdiku või Valdeki ümber kergitasid aga mällu sugemeid tollest süngest ajast Viljandis, mil Valdeku papa Aleksander Enger Viljandis määratses, mille haripunktiks kujunes kindlasti veresaun Viljandi vangla õuel, kus papa Enger teatavasti kuklalaskudega tappis rea ilmsüütuid inimesi ja kus siis ühishauast raskesti haavatuna suutis ennast päästa Viljandi äriteenija Johannes Soosaar. Viimase tragöödiast on rohkesti juttu olnud meie vabas ajakirjanduses ja ühisteostes ning sellepärast tolle ohvri koha pealt ainult nii palju isiklikku, et kohtasin Johannes Soosaare sharmantset õde Saksamaal ning tema teadis jutustada, et vennas jäänud tal „sisse", s.o. Eestisse, kus uuesti sattunud punaste kätte pinnida. Vend hüüdnud siis, et „kord juba lasksite mu maha, mitu korda siis õieti kavatsete seda teha" ja ta lastud vähemalt sel korral vabaks. Edasi ma enam pole kuulnud ei õest ega ka vennast.

Nüüd aga kipitab keelel kirjapanek sellest, kuidas ma ise seisin rinnutsi vastamisi nende Engeritega. Kahtlemata minusuguseid pinnitavaid leidub teisisi, aga ühte-teist omapärast ilmnes siiski ka minu ülekuulamis-loos. Algas too lugu sellega, et pärast vallandamist „Sakalast" ja hiljemini ka „Viljandi juuksurite ning saunade inspektori" (ins. Voldemar Jaaksoni poolt kiiresti moodustatud „eriinstituut" minu isiku „päästmiseks", kuid vallandati siis ka tema ise Viljandi linna inseneri kohalt.) ülesannetest, elasin mõned päevad vaikselt nagu hiir vanemate ja vendade juures Viljandis Oru tänaval 23. Aga siis kolistas mööda treppi üles miilits ja minu „okkaline rada" algas, kusjuures nagu ime läbi pääsesin Viljandi vangla teekonnast. Miilits otsis mu üles ja viisakalt palus mind tuntud „Viljandi politsei-lossi" (mille nüüd oli üle võtnud linna NKVD) teatavate välispassi küsimuste selgitamiseks. Tähendatud pass oli mult mõned nädalad tagasi ära võetud ja sellesama passi ümber tõesti ka kogu järgnev „trevooga" algas.

☆

Mind juhatati „lossi" teisele korrale ühte tuppa, kus algul esinesid peale minu veel kaks isikut — nurgas istuv masinakirjutajatar, kähärate ja brünett juukstega ning raskete sarvraamidega prillidega, kes muide kogu järgneva ülekuulamise ajal sõnagi ei lausunud vaid masinal klõbistas — ning siis see kasvult madalavõitu, süngeilmeline Aleksander Enger, keda küllap vist nägin esmakordselt elus. Ja välispassi ümber algaski siis too „avamäng". Mind istutati resoluutsete sõnadega seina äärde erilaua äärde ja sellele lauale heitis Enger väljakutsuva shestiga mult „konfiskeeritud" välispassi sõnadega: „Sepp, sa ütle, mulle, mis asjaajamist oli sul fashist Mussoliniga?" Minu ilme kindlasti peegeldas ülimat imestust, sest Enger läks kohe edasi, ilma vastust ootamata: „Oled käinud 36 korda Itaalias. Mis sul sinna asja oli?" — See argument, kuigi sisuliselt õige, pööras aga kurjaennustava õhkkonna korra pealt paroodiaks ja andis mulle võimaluse teatava geograafilise loengu pidamiseks. Seletasin, et 1933 aastal ma sooritasin jõuvankriga ringreisi Euroopas, kus pikem peatus oli enam kui kolm kuud Prantsuse Rivieras.

Et olin seal korteris Mentoni linnas, kust Itaalia piirini sadakond meetrit. Teiselpool piiri asetses Ventimiglia linn ja sealsetes restoranides olid makaronid ja nuudlid märksa odavamad kui Prantsusmaal ja portsjonid ka suuremad. Igakord, kui läksime üle piiri nuudlid sööma, tuli tollipunktist läbi minna, kus siis alati itaallaste poolt passi löödi vastavad sissetulemise ja väljaminemise templid, suured kolmenurksed larakad, et „antrata" ja „entrata" või umbes nii. Ma pole lugenudki, palju neid templeid seal on, aga oleks ju lollus arvata, nagu oleksin ma suutnud Eestist kolme-nelja kuu kestel käia 36 korda Itaalias Mussoliniga asju ajamas...

☆

Vist läks see geograafiline loeng Engerile igavaks või sai ta ise kah aru, et teatavas liigagaruses oli ennast lasknud paista kentsakas valguses; igatahes katkestas ta selle teema järsult, pööras mulle selja ja läks uksest välja — kuskile teisse ruumi. Vaikus valitses toas kümmekond minutit ja see kuidagi oli seda rusuvam, et sinuga viibis ju ka üks naisterahvas, kes ka nüüd silpigi huulilt ei poetanud.

Enger naasus nüüd ühe teise tegelasega — juba väliselt hoopis teisest ooperist. Võrdlus kõlab ehk veidi brutaalsena, aga see uudne tegelane meenutas mulle — harjasteta siga. Seda valget koloriiti oli too uus tegelane — albino mis albino. Võrreldes Engeriga oli ta Koljat. Istus, sihtis oma pilusilmadega mind ja jällegi hulgaks ajaks jäi sõnatuks. Jutu otsa võttis taas Enger üles, kes küsis järsult: „Mida sa tead Tüütsist?". „Mihukesest Tüütsist?" küsisin — kuigi väga hästi aimasin, kust kandist tuul nüüd puhub. „Palju neid Tüütse on, keda sa's tunned ja tead!" ühmas Enger mõrkjalt. „Üks Tüüts oli mu klassivend ja hea teivashüppaja," sõnasin nüüd. Enger hakkas vastiku laginaga naerma: „Hüppas töötava rahva kukil!" hüüdis siis: „Just seesama Tüüts jah, poliitilise politsei tegelinski!". Nüüd ma vastasin siis juba julgemini, kuna pärast Viljandist lahkumist rida aastaid mina klassivennast — humanitaarharust — tõesti enam midagi ei teadnud. Enger põrutas: „Iga päev jõlgud siin poliitilisest politseist sisse-välja ja julged öelda, et sa temast midagi ei tea!" — „Julgen jah," põletasin vastu. „Kuid tead, et ma iga päev siia majja sisse jõlgun ja välja, siis peaksid teadma ka seda, et ma käisin ainult kriminaalpolitseis ajalehele jooksvat kriminaalreportaazhi saamas, poliitilise politseiga polnud mul miskit asja!"

Tüütsi juurest hüppas Enger järsku uuele foorumile. „Kas sa tead, kus Viljandi vapsid on?". Minu vastus oli, et tean neist väga vähe, kuna ise ma polnud vaps ja lehe juures ei olnud minu ülesanne poliitilisi artikleid kirjutada. Mainisin siiski kahtekolme nime, kelle suhtes olin kindel, et nad lahkunud välismaile. Ja just see näis millegipärast Engerit ärritavat. Võttis õige terava tooni, kui põrutas:

„Sinuga ei ole midagi peale hakata. Kas sa kuuled?"

„Mida?"

„Kuidas all õuel auto mootor käib?

Kuulasin — ja tõepoolest, kuskil oli käivitatud jõuvankri mootor.

— See auto viib su vanglasse. Trellide taha ja võib olla, veelgi hullemasse kohta. Saad aru, ah? Küll sa seal selgemat juttu kõnelema hakkad!"

☆

Nüüd lõi äkki see „valge mees" sekka. Tema eesti keel oli väga vilets. Raskelt vene keelest mõjutatud ja oleks asjatu katse seda „dialekti" püüda siin enamvähemgi iseloomustavalt edasi anda, toopärast taotlen küsimuste selguste mõttes korraliku maakeele manu jäämist.

— Mida sa tead artist Juhanist? päris mees piriseva, aga salvava põhitooniga, vibutades ühtlasi käesolevat kirjablokki.

— Näitlejast Juhanist? Ta on „Ugalas" väga hea artist. Vanemate karakterosade...

Teema libisemine teatrile andis mulle veidi kodusema tunde, kuid seamoodi mees ei lasknud siin palju kritiseerida.

— Kas tema ütles, et ta ei saa valetada? küsis vahele.

— Mida valetada? Kellele valetada?

— No küll sa tead! venitas „albino". — Vot' nädal või paar tagasi.

Siis meenus mulle üks väike vahejuhtum „Ugala" saalinurgast, kus istusime omavahel koos ja lugesime uue, „kõrgema käsu korras" reperturiaari võetud Nõukogude Liidu näidendi — autori nime muidugi ei mäleta — käsikirja. Osad olid juba jaotatud ning näitlejatele — s.o. osade tõlgendajatele — kätte antud, nüüd toimus niiöelda esimene lugemine, kusjuures iga tõlgendaja luges oma osa. Näidendi nimi on küll meeles — „Rahutu vanadus". Kirjeldas „professorit", kellele revolutsiooni esimeste päevade ajal äkki siginesid nagu sipelgad püksi — ei mallanud enam rahulikult oma teaduslikku tööd teha vaid ruttas revolutsioonilise sõjalaeva („Aurora"?) pardale, kus hakkas madrustele idealiseerima marksismi-leninismi. Juhani oli ette nähtud selle „rahutu" professori osa tõlgendajaks.

Mees oli tihe viinavõtja ja viimaste päevade keerises võttis seda isegi mitmekordselt. Nii, et temast osade lugemisel suuremat asja ei olnud — aga küllap ta aru sai, millega tegemist ja ühel kohal, kus kommunistlik propaganda juba lokkas väljaspool igasugust mõistlikkust, karjus mees ootamatult selgelt ja tugevasti:

„Ma ei saa valetada — ma ei saa rahvale valetada!"

See sisuliselt väheulatuslik hüüatus oli näitlejate omavahelisest kitsast ringist siiski kaugemale ulatanud ja kajas vastu nüüd siin NKVD lossis minu kui teatriga lähedalt seotud isiksuse ülekuulamisel. Kes see „kajastaja" olla võis, selle üle olen hilisematel aegadel kordvualt järele mõelnud ja siin tikub „sõelale jääma" näitleja Ants Viir, kes oli ka üks osadekandja „Rahutus vanaduses" ja kes ainsa „Ugala" näitlejana otsekohe punase taskurätiku rinnataskusse lõi, kui Viljandis linavabriku naised tööprotsessist välja kisti ja „revolutsioonilisse" rongkäiku kamandati.

Kui ma küllalt kiiresti sellele uudsele „arupärimisele" vastata ei jõudnud, käratas valge-mees juba õige ähvardavalt: „Noh, mis sorti mees see Juhani on, kes ei saa rahvale valetada, ah?" Minupoolne vastus seekord jäi täiesti asjalikuks, kui nentisin, et „Juhani on vana mees ja armastab viina. Kui ta on paraja auru all, siis kõleleb ta igasuguseid asju, ilma, et ise õieti teakski, millest kõneleb!" See põiklemine aga palju ei aidanud, Juhanit rünnati edasi ja tema isikult venitati teema koguni laiematele alustele ja joru läks edasi umbes nii, et „kui sina nüüd kaholed teatrimees, siis tead kindlasti meile kõneleda, kas seal on teisigi seesuguseid, kes rahvale ei saa valetada".

(Järgneb)

Toronto Eesti Võitlejate Ühing 1952—1978. a. väljaanne

„VABADUSVÕITLUSE TEEDEL"

Hind $8.00

Postiga tellides lisandub saatekulu.

ja

Eduard Ole

„MONOGRAAFIA"

Hind $35.00, pehmes köites

Postiga tellides lisandub saatekulu.

Müügil „MEIE ELU" talituses

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

MAAILMA AKNAL

MADAME GUILLOTINE

Madame Guillotine sünnipaik on Quebec'is ja tema isaks on Forano aktsiaseltsi praegune abipresident Guy Lemay, kes koos Roland Vaillancourt'iga ja Marcel Payeur'iga konstrueerisid masina, mis suudab kuue minuti jooksul võigata veoautotäie palke nelja jala pikkusteks halgudeks, nagu neid tarvitatakse toormaterjaliks paberi ja puupapi valmistamisel.

Varem oli palke tükeldatud ketassaagidega ja mitte väga kaua aega enne seda käsisaagidega, viisil, nagu seda võib tänapäevani näha n.n. „lumberjackide" võistlustel laatade ja messide puhul.

Ketassaagide („kreissaagide") puuduseks on suur energiakulu ja ebasoovitava kõrvalprodukti, saepuru, rohkusest johtuvad probleemid, et mitte mainida saeterade kõledat vingumist ja töökatkestust terade teritamise otstarbel.

Ketassae puudused viisidki Lemay ja tema kolleegid mõttele; kasutada saagimise asemel raiumise põhimõtet, nagu giljotiini juures. Sellest siis ka nende uurimisprojekti nimi „Madame Guillotine". Eks „machine", masingi ole prantsuse keeles naissoost.

Nii puidu kui ka inimeste kaelte läbiraiumiseks oli kasutatud kirvest selle tööriista leiutamisest saadik, kuid kummakski ülesandeks polnud see täiuslik. Peade maharaiumise viisi viimistlemise kallal on targad pead juurelnud juba muistsest ajast saadik, mis puutub aga palgi otsast halu mahahammustamise efektiivsemaks muutmisesse, siis polnud sellega nähtavasti nii palju ruttu — selle probleemi lahendamine kannatas oodata tänapäevani.

Giljotiinitaolisi hukkamisriistu tundsid juba pärslased ja vanad roomlased. Itaalias oli tüntud sama tüüpi riist nime all „mannja" aadlike hukkamiseks. Keskaegsel Saksamaal tunti teda nimede all Diele, Dalabra ja Hobel. XVII sajandi Inglismaal kandis ta sama nime, mis võllgi — Gibbet ja Shotimaal nimetati teda süütu nimega Maid.

Prantsusmaal võeti giljotiin ametlikult tarvitusele 1792 a. aprillis. Alguses nimetati seda „La Petite Louison või Louisette", kuna oma praegusse nime sai ta Pariisi arstilt ja anatoomia professorilt Joseph Ignace Guillotin'ilt. (1738—1814), kelle soovitusel see hukkamisriist 1789. a. Rahvuskogu poolt heaks kiideti. Guillotin'i etepaneku motiiviks oli vähendada hukatava piinu. Giljotiin sel kujul nagu ta Prantsuse Suure Revolutsiooni puhul massilist kasutamist leidis aristokraatide ja teiste „rahvavaenlaste" hukkamisel, kujutas enesest tapariista, mille suurest kõrgusest mehhanismi abil langetatud kirves kiirelt ja järsult maha raiub hukatava pea, mis pistetud läbi laudtahvlisse tehtud ümmarguse avause.

Nii tõhus kui giljotiin ka ei ole oma võime poolest massiliselt kaelu läbi raiuma, ei ole tema kapatsiteet kuidagi võrreldav sellega, mida oodatakse ühelt masinalt, mis palke peab pakkudeks tükeldama.

Guy Lemay'l ja tema kolleegidel, kes oma lõikamisemasina rajasid giljotiini põhimõttele, tuli võita terve rida probleeme. Giljotiini ühe kirve asemel on nende masinal neid kaks, mis kahelt poolt vastastikku palgi sisse tungides peatuvad oma teradega ainult 0,04 millimeetri kaugusel üksteisest.

Madame Guillotine'i printsiibi võtmeks on lõiketerade paigutus. Nagu nii mõni muugi vaimukas leiutis, on ka Lemay masin rajatud väga lihtsale põhimõttele. Vist kõige kergem oleks selle töötamisest ettekujutust saada kui kujutleda kahte tanki, üks seljali maas ja teine tema peal, roomikutega vastamisi. Kummagi roomiku külge on paigutatud võrdsete vahemaade järele, ja risti nende liikumise suunale, lõikerauad teradega vastamisi. Kuna kummagi ettekujutatava „tanki" roomikud koos oma teradega on asetatud vertikaalses pinnas nurga alla oma liikumise suuna suhtes, siis roomikute liikudes väheneb vahekaugus vastastikku asetsevate terade vahel 5.100 millimeetrist 0,04 millimeetrini (mis tähendab, et terad peaaegu puudutavad üksteist).

Kui palk sellesse masinasse pistetakse, siis satub ta põigiti teradepaari vahele, milledest üks ülalt, teine alt vastastikku puu sisse tungivad ja ühtlasi teda kohe ka edasi vedama hakkavad. Ja enne kui esimesed terad esimese halu on jõudnud palgi otsast maha hammustada, on juba terve rida lõpmatult järgnevaid teri palgi oma haardesse võtnud. Olenevalt nugadepaaride kaugusest üksteisest, on võimalik lõigata palke 4, 6½, 8 ja 2 jala pikkusteks pakkudeks. Masinasse saab sööta korraga 3 kuni 5 palki kõrvuti, olenevalt nende läbimõõdust, mis ei tohi ületada 20 tolli. Ja selle juures teeb Madame Guillotine ainult vähe müra, töötab ilma jäätmeteta (saagides läks igast sajast palgist üks raisku saepuru näol) ja nõuab ainult kolme inimese tööjõudu. Hoolimata oma suurusest (43 meetrit pikk, 27 lai ja 6 kõrge koos laadimisplatvormidega) töötab ta ainult 75 hobusejõulise mootori jõul, mis võrreldav vaid ühe kompaktauto mootori võimsusega.

Enne esimese masina ehitamise kallale asumist kontrollisid selle konstrueerijad oma idee praktilisust ühe mudel-prototüübi varal, mis oma suuruselt oli ainult üks neljandik lõpp-produktist. Ja sellele olid eelnenud katsed hoopis väiksema mudeliga, mis palkide asemel oli suutlik hammustama ainult polüstüreen pulgakesi.

Vastandina sellele valmistati päris giljotiinist mudel alles ammu pärast seda tüüpi tapariistade tarvitamisele võtmist. Ja see polnud mitte terasest, nagu tänapäevne mudel, vaid peenelt välja nikerdatud elevandiluust, nagu seda näha võib Carnavalet muuseumis Pariisis.

Kogemused on näidanud, et „Madame Guillotine" on pööret-tekitava tähtsusega leiutis, mille üle tema loojad võivad õigustatult rõõmu tunda. Nagu oletada võib, tundsid ka pärisgiljotiini tarvitamise propageerijad rahuldust selle riista tõhususe üle. Ütles ju J. I. Guillotin oma viimases aruandes Rahvuskogule: „Oma masinaga ma raiun teie pea maha nii kiirelt, et te ei märkagi seda".

Kuigi ta nimetas giljotiini „oma masinaks", ei ole tema, nagu nägime eelpoolgi, selle tapariista leiutaja, kuigi seda sageli ekslikult arvatakse. Samuti ei vasta tõele ka see arvamus, nagu oleks doktor Guillotin ise ka giljotiinil oma elu kaotanud. Ajalooline tõde on, et ta suri loomulikku surma 76 aasta vanuselt.

K. Utsal

Kanada toll lihtsamaks

Kanada majandusministeerium loodab kokku hoida miljonid dollarid vähendades tollideklaratsiooniks vajalikke vorme ja samal ajal muutes lihtsamaks senise paberite uputuse niihästi ametnikel kui ka väliskaubanduse alal töötavail ärimeestel. See lihtsustamine algas 1. juulil ja kiirendab kaupade saatmist ja kättesaamist. Peamiseks muudatuseks on umbes 1.3 miljoni saadetise mille üksikväärtus on alla 500 dollari ilma form B-3 täitmata sisselaskmine.

Senini oli vajalik täita vastavad formularid koos saatelehtedega. Nüüdsest peale tuleb väikeste saadetiste importijatel ainult täita üks lihtsustatud formular.

Kõik eksport-dokumendid mis olid nõuetavad varem alla $500.00 saadetiste kohta, kaotavad maksvuse.

★

Kuigi Kanadas on tööpuudus, ennustavad juhtivad majandustegelased järgmise 20 aasta jooksul vastupidist.

Et välja jõuda energia isevarustamiseni, peab Kanada kasutama tehnilisi jõude, samuti välja õpetama uusi. Eriti suurt puudust olevat ettenäha ehituse alal — niihästi juhtivail kohtadel kui oskustöölistest. Soovitatakse õppimist suunata kutsealadele ja soovitatavate õppeasutistena nimetatakse Ryersoni Torontos ja B. C. Institute of Technology Vancouveris.

H. Kivi

Jouko Maijala

EESTI VABARIIGI LAEVU OULUS SUVEL 1939

Põhjala valge linn Oulu, mis asub Põhjalahe kaldal Soomes, 64. ja 65. laiuskraadi poole peal, arenes 30-ndate aastate lõpus elavaks kaubanduskeskuseks. See oli aeg, millal nii Soomes kui ka mujal Skandinaavias ning samuti Baltimaades ühiskondlik jõukus tõusis kõrgele tasemele.

See tõsiasi kajastus ka laevaliikluses Oulu poole: maikuust kuni detsembrini külastas linna umbes 220 laeva kõikjalt maailmast.

Tol ajal oli Toppila sadama kaid pidevalt täis külalislaevu. Praegugi pole neid suve jooksul nii palju nagu siis.

Minu vanaisa, tookordse tollikümniku A. B. Maijala poolt 1939. a. jaanuarikuus alustatud päevaraamatust „Diario tulevista ja menevistä laivoista Oulun tullikamarissa" võib näha, milline selle aasta suvel ning sügisel, laevaliikluse hoogsal perioodil, oli välis- ning kodumaa laevade suhe (kõik arvud siin ligikaudsed): Soome laevu 120, Saksa 41, Rootsi 16, Eesti 15, Taani 9, Norra 6, Läti 4 jne.

On tähelepandav, et Saksa laevu hakkas siia rohkem saabuma alles aasta lõpupoolel, samal ajal kui liiklus teistest maadest aeglustus. Ilmselt hakkas Soome ja Nõukogude Liidu vahel süvenev sõjaoht mõjustama ka siinset merekaubandust.

Esimene eesti laev tol aastal S/S VOHI saabus Oulu kaubaga Norrköpingist via Vaasa 18. mail kapten H. Sergo juhatusel ja läks siit 25. mail. Torniosse (Soome) ilma lastita.

Samal ajal viibis siin ka teine Tallinna laev SS MEERO, mis oli tulnud lastita kapten Soomans'iga. Pole aga teada, millal ta lahkus.

Juunikuu algul, täpsemalt 2. päeval, sai Oulu Rootsist telliskive ja savi, mille toojaks osutus J. Esbergi juhtimisel sõitev M/S MARIE. Ta lossis, nagu laevad varem üldse, ühe nädala ning läks lastita edasi Ykspihlaja'sse (Soome).

Edasi kohtume Toppila sadamas Eesti laevadega juba järjekindlalt. 6. juunil on sini-must-valge näha S/S SIGRID'i ahtris, lastiks laevas propsid. Selle tõi sisse kapten E. Lepp ning kui see jälle 8. juunil merele läks, oli kapteniks A. Altebrun, kurss Inglismaale, Tynesse. Selle käsmulase tonnaazh oli üpris suur — 1147.

Samas oli Oulu tulemas teinegi Käsmu laev — M/S ELSI, mis saabus 13. juunil Landskronast (Rootsi), tuues meile parki G. Liholm'i juhtimise all.

Tolleaegsete „suurte" laevade liiki kuulus ka 21. juunil tulnud M/S LOOTUS, mille lastiks oli Saksast toodud ehitustelliskive. W. Rahmel võis oma 177-tonnilise alusega rahul olla. Tõepoolest!

Vähehaaval hakkasid laevad üldse suuremaks muutuma. Nii oli S/S KADLI, mille J. Mooler 27. juulil siit propsilastiga Inglismaale, Bonessesse viis. Kodusadamaks on selle 1103-tonnilisel Tallinn. Millal ta siia tuli, pole teada.

Sundsvallist (Rootsi) tuli 30. juunil B. Lossmann 1127-tonnise S/S LEENI-ga ilma lastita. Viibinud täpselt nädala, suunas ta oma käila 7. juulil West Hartlepoolisse (Inglismaa), lastiks selgi korral propsid.

Kõige suurem „eestlane" oli S/S ELNA. Võib arvata, et selle kapten A. Lepviikman tundis uhkust oma 2135-tonnilise laeva üle. Kahju ainult, et tal polnud midagi Grangemouthist (Inglismaa) tuua ega sama päeva, s.o. 22. juulil midagi ka Torniosse (Soome) edasi viia!

Mäntyluoto'st (Soome) saabus paar päeva hiljem lastita S/S MERISAAR, mille kapteniks oli A. Schmidt ning kodusadamaks Tallinn. Tonnaazh oli sel laeval parajalt suur — 1424. Kaheksa päeva jooksul võttis ta lastiks propsid kadudes seejärel „Londoni udusse" Inglismaale 2. augustil.

Oulut külastas vahel ka väiksemat liiki tallinlane, nimelt M/S DIONE. Kapteni nimi oli J. Teng. 30. juulil ilmus laev oma 201-tonnilise mahutavusega siia Högnäsist (Rootsi) via Vaasa (Soome), lahkudes Kemi poole läbisõidukaubaga 4. augustil.

S/S KADRI aga polnud mingi puukoorest mängulaev, nagu oleks selle 1690-tonnilise laeva kohta tõenäoliselt kapten J. Jürgens kinnitanud. Ta võttis Oulust propsid ning suunas oma meretee 15. augustil Inglismaale, Hulli. Sellegi „paadi" kodukohaks oli Tallinn.

Soomes üldse ehitati tol ajal palju ja nii ka Oulus. Siia hakkas kerkima suur tselluloosivabrik Oulu Oy. Seepärast oli siin vaja palju telliskive ja seda toodi enamasti siis Höganäsist (Rootsi). Üheks paljudest transportijaist oli ka 21. septembril A. Tonbak'i M/S HELENE. Kolme päeva pärast oli laev jälle lastis, et kaupa Kemisse (Soome)viia.

Telliskive tõi 27. septembril Tallinnast pärit M/S ROLF, kapteniks M. Tiiri. Lossimine käis kiirelt, sest juba järgmisel päeval võidi kurss Kemisse võtta kuigi ilma lastita.

Viimane 1939. a. Oulut külastanud eesti laev oli 1531-tonnine S/S OSMUSSAAR. Laev saabus siia kapten J. Mauderi juhtimisel lastita Stettinist 30. oktoobril ja viibis külmas põhjalas kaheksa päeva. 8. novembril laskus ta Oulust tselluloosiga Baltimoresse, USA-sse. See oli omamoodi luigelauluks.

Traagiliselt lõppes siin samal aastal kaubamereliiklus üldse. Laevaloetlusest võib lugeda: „S/S TELMA (Soome) lahkus 30. detsembril kl. 3, lastiks tselluloos. Laev uppus jää poolt purustatuna 30. dets. kl. 23 Kattilankalla lähedal."

Mõlemat hõimurahvast ootasid rasked sõjaaastad. Soomel tuli asuda võitlusse elu ja surma peale oma suure idanaabriga ning Eestis algas Nõukogude baaside aeg. Euroopa väiksed rahvad tõmmati sõja neelukohta, mille meistriteks said suured imperialistid ning teineteist väärivad Stalin ja Hitler.

MEETRISÜSTEEMI RAKENDAMINE VIIMASES FAASIS

(CANADIAN SCENE) — Kanada üleminek meetrimõõtudele on käesoleva aastaga jõudnud oma viimasesse faasi, kus meetrisüsteemile üle minnakse toiduainete osas ja ehitusmaterjalide osas. Seda tehakse muidugi järg-järguliselt, kuid järgmiseks jaanuariks peavad kõik kaalud olema naelte ja untside pealt üle viidud grammide ja kilogrammide peale. Kogusummas läks see eelarvestuse järgi maksma 100,000,000 dollarit.

Et ühiskonda meetrimõõtudega harjutada, on kolm kohta Kanadas katseliselt juba meetrisüsteemile üle viidud. Need paigad on Kamloops B.C.-s, Peterborough Ontarios ja Sherbrooke Quebecis. Käesoleva aasta kestel annavad need paigad hea ülevaate publiku suhtumisest ja arusaamisest meetrisüsteemi.

Toidupoodide ostjaskond peab harjuma meetrisüsteemiga pakendeilt on kõrvaldatud naelad ja untsid. Ostjate esimene reaktsioon senini on olnud üllatav, nad nimelt arvavad, et neid petetakse, et nad uue süsteemi alusel maksavad enam vähema kvantumi eest. Muidugi ei ole see nii. Kenneth Gadd, Canadian Federation of Retail Grocers'i esimees püüab mitmesuguste vahendite abil rahvale selgitada, et „nad maksavad uue süsteemi alusel sama kvantiteedi just täpselt sama palju ja mitte sentigi enam. Meetrisüsteem ei püüa kedagi petta, vähem anda ja enam võtta."

Ehitustegevuses ei lähe ühelt süsteemilt teisele üleminek nii kiiresti. Canada Housing and Mortgage Corporation teatas, et alates 1. maist 1979, ei võta ta enam vastu ehitusplaane muidu kui need ei ole meetrimõõtudes. Muidugi pole see suurfirma mõõduandev kogu kanada ehitustegevuses, kuid näib et väga paljud kohalikud omavalitsused on samuti hakanud nõudma ehitusplaane meetrisüsteemis. Cadillac-Fairview asepresident J. R. Bullock mainib, et käesoleva aasta lõpuks on ehitustegevus tema suurfirmas üleviidud meetrisüsteemile, kuid lisab samas, et võtab enne aega kui näiteks äri- ja tööstuseruume hakatakse rentima või müüma ruutmeetri alusel praeguse ruutjala asemele.

Abiks perenaisele

ÄÄDIKAKURGID

Kurkide hulk, mida keegi marineerib, on muidugi vabalt valitav. Näiteks 2,5 kg-st väikestest kurkidest saame 4 liitrilist purki terveid kurke ja mitu väikest purki kurgiviile. Viimaseiks kasutame vigastatud, plekilisi ja kõveraid kurke. Ühte kõrgesse liitrilisse purki mahub 2 püstiseisvat rida kurke, mis kaaluvad 400—450 g.

Kurgid peseme korralikult, nagu hapendamise juureski vees, milles on sorts äädikat. Laseme seista tundi-paar (või üle öö) vees, milles on natuke soola (1 spl. liitri kohta) ja sorts äädikat. Loputame ja panema nõrguma rätikule. (Kui laseme need kurgid liguneda üle öö suhteliselt soolases vees, siis võtavad kurgid, kuna need on väiksed, enesesse palju soola — lõpptulemusega, et kurgid tunduvad soolaseina.)

Säilitamiseks on sobivaim kasutada plekk-kruvi-kaanega purke. Laome kurgid püsti nii tihedalt kui võimalik. Viimset kurki võib sisse pressida, sest kuuma marinaadi päälevalamisel tõmbuvad kurgid natuke kokku ja hakkavad „ujuma". Paneme põhja ja kahe kihi vahele tillikrooni ja samuti kindlasti ka pääle, kas või kaks krooni. Viimased aitavad kurke marinaadisse pressida, kuna marinaadi erikaal on suurem kui kurkide.

Sobivaim äädika kangus marinaadis on 1,5%-i. Suhkru hulk tervete kurkide marinaadis võib (või peab) olema kõrgem, kui viiludeks lõigatud kurkidel, kuna neid tihti kasutatakse salami-võileivul. Sobiv suhkru hulk terveile kurkidele on 150 g liitri kohta; viil-kurkidele aga 100 g. Soola hulk on kaunis kriitiline — 1 triiki supilusikaline on paras. — Maitseaineina kasutame mädarõika viile, pool teelusikat sinepi teri ja 1 tl. tilli seemneid või rohkelt seemneid värskeilt tillidelt.

Ei tohi unustada, et tuleb lisada 1 g Na-bensoaati (Atamoni) 2—2,5 liitri marinaadi säilitamise kindlustamiseks. Muude maitseainete ja vürtside lisamisel peame meenutama vanasõna, mille ma koolipoisina riimistasin järgmiselt:

„De gustibus non est disputandum,
nii vanasõna kuulus on roomlaste pandud."

Toetudes sellele võin ütelda, et ma näiteks pole muskaat-õie maitsest õieti aru saanud, küll aga ingveri iseäralisuse kohta võin öelda, et see on nagu valjuhäälduja raadio juures. Väga väikesel hulgal mõjub see mulle „kõvendajana" — toob teised toonid-maitsed rohkem esile. Suurel hulgal tekib aga müra — lämmatab kõik teised maitsed. Miks siis mitte panna paar pisikest-õhukest viilu ingveri ka kurkide marinaadi.

Tervetele kurkidele, millised on neljas liitrilises purgis, vajame 2,5 liitrit marinaadi. Ajame marinaadi koos maitseaineiga keema ja valame kurkidele. Marinaadi peab natuke üle jääma, et teiskordsel keetmisel puudu ei tuleks. Seemned jäävad algul kastruli põhja. Laseme seista 5—10 minutit, ja valame marinaadi tagasi kastrulisse. Keedame kiiresti üles ja valame keeva marinaadi uuesti kurkidele.

Nüüd jaotame seemned ühtlaselt purkide vahel ja täidame purgid peagu ääreni. Paneme kiiresti kaaned peale. Kui kaaned kuumaks läinud, siis „õhutame" purke: selleks avame hetkeks, nii et nüüd rõhu all olev õhk ja veeaur pääseb välja. Keerame siis kaaned kõvasti kinni. — Jahtudes tekib nüüd purgis „vaakum", mis kindlustab säilitamise. Sama tehnikat kasutan ka mooside valmistamisel.

Mina panen ka kurkide, seente ja paprika marinaadidele pääle kolm pikka võileiva-paberi riba, et marineeritud viljad ei läheks vastu purgi kaant, või kaitsevad, kui hallitus peaks tekkima, et see edaspidi allapoole ei läheks. See on eriti soovitav, kui purgid suletakse plastkilega.

KURGI VIILUD ÄADIKA MARINAADIS

„Ülejäänud" kurgid lõikame natuke viltu ovaalseiks viiludeks, millised on esteetilisemad kui kettad. Kaalume viilud ja teeme samapalju marinaadi kui viile. Näiteks võtame 1 kg kurgi viilude kohta 1 liiter 1,5%-list äädikat, 100 g suhkrut, 1 triiki spl. soola ja vastavalt maitsele — nagu ülal — sinepiteri, tilliseemneid, värske tilli seemneid ja mädarõigast ning natuke Atamoni. Keedame minutit paar ja valame siis kurgi viilud kuuma marinaadi ja keedame kiiresti üles.

Mina olen keetnud kurke vaid 1 minut ja siis pannud need kohe purkidesse, võileiva paberi ribad peale, kaaned peale, õhutamine ja kaaned kõvasti kinni. Viimane, harilikult poolik purk on see kõige „põnevam". Ootame läbemattuse ja uudishimuga järgmist hommikut, saamaks maistaneid kurke võileival — kuidas kõik see töö ja vaev on õnnestunud.

Kaljo Käärik („Teataja")

EKK president kursustele

Eesti Kunstide Keskuse Usalduskogu toetusel ja taotlusel võimaldub EKK eksekutiivjuhatuse presidendil Stella Kersonil osavõtt Banff'i suvekoolist kunstide administratsiooni alal. Paljudest sooviavaldustest aktsepteeriti 35 kandidaati.

„Management Development for Arts Administrators" on kolmenädalane kursus, mis omab rahvusvahelist kuulsust osavõtjatega ka väljaspool Kanadat. See on mõeldud kunstiorganisatsioonide juhtidele, kuraatoritele, kunstigaleriide omanikele, teatriprodutsentidele, impressaariotele, et neid tutvustada muutuva pildiga kunstide areenil, kus vanad traditsioonilised meetodid ei ole enam vastuvõetavad ega küllaldased Kanada kiiresti arenevas kultuuripildis. See on eriti mõeldud organisatsioonidele, kes panevad rõhku kasvamisele ja arenemisele püsiva programmiga tulevikus.

Treeningprogrammid on uus samm EKK tegevuses.

Naeruvääristav TV-saade

Toronto etnilistest gruppidest on avaldatud pahameelt uue CBC-TV seeria-programmi üle, nimetades seda diskrimineerivaks ja naeruvääristavaks. See saade on inglise komöödiate seeria „Mind Your Language", mis kirjeldab noore õpetaja probleeme immigrantidele inglise keelt õpetades.

Filmi käisid kontrollimas Mr. Cecil Smith'i kutsel German-Canadian Council for the Arts president Aksel Rinck ja Eesti Kunstide Keskuse president Stella Kerson.

„Mind Your Language" on saates igal reedel kell 9:30 õhtul suvekuude jooksul.

ILMUS
ANTS VOMMI
kauaoodatud luuletuskogu,
nägusas köites
„VARJUD"
Hind $8.00
Postiga tellides lisandub saatekulu.
Saadaval
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto,
Ont. M4K 2R6, Canada

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

VÄLJASÕIDU-JUMALATEENISTUS pühapäeval, 5. augustil kell 11 hommikul Oro rannas Simcoe järve ääres Evald Engmani, Eduard Kaju ja Helju Pomerantsi suvitusaladel. Järve äärde sõita 5-nda teega.

JUMALATEENITUS pühapäeval, 12. augustil kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID suveperioodil neljapäeviti kl. 6—8 õhtul. Telefoni teel: 483-4103, 483-5847 ja 1-355-2777.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutl. Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #50
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

Toronto usklikkoguduste ühine VAIMULIK KONVERENTS Hr. E. Viigi talus, Port Sydneys, Muskokas august 2—6-dani.

JUMALATEENISTUSED:

Neljap., 2. aug., kell 2 p.l. ja kell 7 õhtul.

Reedel, 3. aug. kell 10.30 hom. ja kell 7 õhtul.

Laup., 4. aug. kell 10.30 hom., kell 3 p.l. ja kell 7 õht.

Pühap., 5. aug. kell 10.30 hom., kell 3 p.l. ja kell 7 õht.

Esmasp., 6. aug. kell 10.30 hom.

Pühapäeval, 5. aug. 45 Davenport Rd., kell 3-ne jumalateenistus jääb Konverentsi tõttu ära.

TORONTO EESTI S. P. ADVENTKOGUDUS
Christuskirches
804 Broadview Ave.
691-2848
Allmaaraudtee vastas põhja poole.

Laupäeval, 4. aug. kell 9.30 hom. HINGAMISPÄEVA KOOL. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.
KÕIK TERETULEMAST

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 5. aug. kell 11 hom. jumalateenistust kirikus ei ole Vaimuliku Konverentsi tõttu, mis peetakse alates neljapäevast, 2. augustist kuni esmasp., 6. augustini Muskokas E. Viigi talus, Port Sydneys.

Konverentsil kõnelevad: jutlustajad: K. L. Marley, E. Kiil, E. Saraoja, A. Laur, H. Söderholm, jt.

Jumalateenistusel laulab ühiskoor ja solistid.

Laup., pühap., ja esmasp. ühistoitlustamine konverentsist osavõtjaile.

Majutamine talus ja talu kõrvalhooneis, ning isiklikes telkides.

KÕIK TERETULNUD.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik,
Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 12. augustil kell 10.00 hom. JUMALATEENISTUS koos kasvandikkudega Jõekääru Suvekodus. Laululehed.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti kl. 6—7.30 õ. kodus, muul ajal vastavalt kokkuleppele.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 12. augustil kell 6 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID juuli ja augustikuu jooksul kokkuleppel.

LAHKUS MEILT IGAVESTI ARMAS ISA JA VANAISA
THEODOR OLUPER
sünd. 14. märtsil 1903 Jõelähtme's
surn. 26. juulil 1979 Torontos
mälestavad sügavas leinas
poeg HARALD perekonnaga
poeg ERIK
poeg PEEDO perekonnaga

UNUSTAMATA ARMAST ABIKAASAT
THEODOR OLUPER'I
sünd. 14. märtsil 1903 Jõelähtme's
surn. 26. juulil 1979 Torontos
Isa, Sinu kätte annan oma vaimu!
mälestab leinas
ALVINE

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA
THEODOR OLUPER'I
sündinud 14. märtsil 1903 Jõelähtmes
surnud 26. juunil 1979 Torontos
mälestavad
MATI ja LUULE NAAR

ARMAST ISA JA VANAISA
JOHAN KUUSK'E
sündinud 20. märtsil 1895 Tarvastu's
surnud 21. juulil 1979 Niagara Falls'is
leinab
TÜTAR perekonnaga kodumaal

KAASMAALAST, ENDIST VANDEADVOKAATI
JOHAN KUUSK'E
mälestavad leinas
ELLEN ja HENDRIK EICHENBAUM
AINO ja ULRICH KALLIP
LEILI ja AUGUST SAMLER
LINDA ja AAVO SILLA
ALMA KÕVASK
MARIA RAKOVICH
ERNA SUTA
VALDI SILLASTE
OTTO TARKUS

KAUAAEGSET ARMAST SÕPRA
ROBERT LIIN'I
mälestavad leinas
ALFRED PERLE abikaasaga

Kallist õemeest ja sugulast
VOLDEMAR LIIMA'T
surnud 25. juulil 1979 Torontos
mälestab leinas
ELLEN KUUSKNE perekonnaga

Lugupeetud ja armast klubi liiget

THEODOR OLUPER'I

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Armast klubi liiget

THEODOR OLUPER'I

mälestavad leinas

EESTI KODU BILJARDI- ja BRIDZHIKLUBID Torontos

Armast

THEODOR OLUPER'I

mälestavad kurbuses

HELJO ja VALDEK

Armast

THEODOR OLUPER'I

leinavad

perekonnad:

S. PALU

W. PETERSON

JAAN ROHTLA

Head sõpra

THEODOR OLUPER'I

mälestavad

A. TAHK abikaasaga
B. RISTMÄGI perekonnaga
H. MIHKELSON perekonnaga
J. KOZEL perekonnaga
G. MILLIGAN perekonnaga
E. TAHK perekonnaga
A. TAHK perekonnaga

Head tööperemeest

ROBERT HERMANN'I

mälestavad

E. LEPIK
H. PANGSEPP

Armast kauaaegset sõpra

REIN SUIGU'T

mälestavad leinas

TIINA, HELLA ja KALJO TAIMRE
ANN BROWN
MART TAIMRE perekonnaga

Unustamata armast abikaasat ja lõpmata head hoolitsevat ISA, NING ARMAST VANAISA

VOLDEMAR LIIMA'T

sündinud 8. oktoobril 1911, Tapal
surnud 25. juulil 1979 Torontos

mälestavad sügavas kurbuses

abikaasa MILANDE
poeg PEETER ja DIANA
pojapojad CHRISTOPHER ja ERIK

Puhka rahus!

Kauaaegset head sõpra

ROBERT LIIN'I

mälestavad kurbuses

HEINO
LEO abikaasaga

Armast

MARTA OINAS'T

surnud 19. juulil 1979 Argentiinas

mälestavad leinas

ENN ja KLAUDIA SALURAND

Head sõpra

ROBERT HERMANN'I

mälestavad leinas

HARRY VAINO perekonnaga
VÄINO MIHKELSON perekonnaga

Armast kaasvelle

VOLDEMAR LIIMA'T

mälestab leinas

KORP! FRATERNITAS TARTUENSIS

Armast sõpra

VOLDEMAR LIIMA'T

mälestavad kurbuses

JÜRI KAHAR abikaasaga
AKSEL LOORPERE abikaasaga
GURI RAAG abikaasaga
TÕNU SUIGU abikaasaga
EVALD SÕERD abikaasaga
RAIMOND TRALLA abikaasaga

Head perekonna sõpra ja rännukaaslast

VOLDEMAR LIIMA'T

mälestavad leinas

EVI KILU — JAAN TERS perekonnaga
MEETA TERTS — JAKOB TERTS perekonnaga
ELLI TERTS — VOLDEMAR TERTS abikaasaga

Eesti arst valvekorras

4., 5. ja 6. augustil
dr. J. Marley 921-7777

11. ja 12. augustil
dr. A. Mae 493-7231

18. ja 19. augustil
dr. M. Leesment 481-6834

25. ja 26. augustil
dr. H. Tari 922-3824

R. S. KANE Ltd.

MATUSEMAJA

4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

ILMUS

ELMAR PETTAI
teine luuletuskogu

„SININE UNISTUS"

Hind $6.00

Postiga tellides lisandub saatekulu.

Müügil „Meie Elu" talituses
Eesti Majas, 958 Broadview Ave.,
Toronto, Ont. M4K 2R6

OPTIKUD

J. RATAS

Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID

parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR

Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777

24-tundi telefonivalve

KORTERID

Üksik vanem mees otsib

TUBA

koos köögiga. Teat. slt. „Tuba köögiga" all.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Külastage „MEIE ELU"
kus leiate
mitmesuguseid
sobivaid
kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES: 376 College St., 319 Danforth Ave., 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
Balint Book Store ..... 246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses ..... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen ..... 141 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store ..... 168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore ..... 133—135 Durham St. E.

„Meie Elu" hilinenud kättesaamise puhul palume allolev kupong välja lõigata ja täidetult saata „Meie Elu" aadressile.

To: Estonian Publishing Co. Toronto Ltd.
Estonian Weekly „Meie Elu"
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

COMPLAINT TO THE POSTMASTER GENERAL OF CANADA

We subscribe to the Estonian Weekly „Meie Elu" — „Our Life"

Subscriber's name .....

Address (please type or print) .....

..... Postal Code .....

Estonian Weekly „Meie Elu" number ....., dated on ..... 1979 and mailed one day earlier from Toronto, was delivered by mail to my address on ..... 1979. This is ..... days after posting.

Usually issues of the "Meie Elu" have been delivered in ..... days. Please inquire as to the cause of this delay. We would appreciate more rapid and normal postal service in the future.

Yours truly,

....
(Date of complaint) (Signature)

LÄÄNERANNIKU EESTI PÄEVADE MÄRKMIK

Kokkuvõtlikud andmed XIV Lääneranniku Eesti Päevadest osavõtu kohta osutusid tunduvalt suuremaks, kui seda esialgu arvati. Kokku oli ametlikult registreeritud tuhande osavõtja ümber, tegelikult osutus see arv aga vähemalt paarikuni kolmesaja võrra suuremaks, on koguni põhjust arvestada, et lõplik arv ulatub ligi pooleteise tuhandeni.

Varem „Meie Elus" Kanada külaliste osas ilmunud arv oli triikivea sisselipsamise tõttu vale. 18 (!) asemel oli Kanada külalisi algul registreeritud 118 ja hiljem 134, mis võibki enamvähem täpne arv olla. Ülemeremaadelt saabus XIV LEP-dele neli külalist Austraaliast, üks Uus-Meremaalt, üks Hawaiilt, kolm Inglismaalt, seitse Rootsist, kolm Lääne-Saksamaalt, isegi Eestist oli üks osavõtja. Publikut rahvapeol arvestati olevat üle tuhande, samuti laulupeol. Ühendsegakoori kuulus ligi 100 lauljat ja rahvatantsijate koguarv koos mudilastega oli üle saja, mis osutus arvuliselt suurimaks seni Los Angeleses esinenud rahvatantsugrupiks.

☆

Eelmises artiklis avapäeva kulgemist kirjeldades, lisagem kronoloogilises järjekorras, mis toimus edasi. Teisel pidupäeval oli kavas spordimängude avamine võimlas, spordivõistlused meestele kui naistele võrkpallis ja lauatennises, ühtlasi algas maleturniiri esimene voor. Samuti peeti päevade pidulik jumalateenistus Loyola Marymount ülikooli Chapel of the Sacred Heart'is, kus teenisid luteri, apostliku õigeusu, nelipüha ja adventisti kirikute vaimulikud, samuti esinesid jumalateenistusel solistid prof. Carl Otto Märtson orelil ja sopran Anneliis Bodo.

☆

Samal päeval toimus ka Irene Soodla poolt korraldatud bridzhiturniir 20 mängijaga viies lauas. Esimesed kolm kohta läksid enamuses Los Angelese rahvale, esimese auhinna said ülemaalise ameerika bridzhiklubi „life-master" Piedmond Lippand ja „senior-master" Ants Repnau, teise koha Evald Kuuskne ja Alfred Anton ning kolmanda koha R. Ein ja Hulda Kuusik Austraaliast. Rändauhind, mille annetas Ants Repnau, läks Los Angelesele, auhinnad annetas Irene Soodla.

☆

Lastepidu samuti esmaspäeval St. Roberts auditooriumis oli kohale toonud arvuka kogu mudilasi ja nende vanemaid hing sõpru. Lapsed esinesid kahe näidendiga: San Francisco Eesti Täienduskoolilt Ilme Ivand-Mangi „Karu Mäkk ja Lapi Liisu", mille agarad noorukesed peategelased Virve Vihman ja Kristi Luik läbi mikrofoni kõneldes olid toredasti ja selgelt üle terve saali kuuldavad. Teisteks osalisteks olid Henri Männik, Helga Veideman, Elis ja Henno Heitur, Kristin ja Kenneth Ostrat, Alan Vinci ja jõuluvana osas Peeter Grüner. Dueti „Valged lumehelbed" esitasid Anne ja Inge Juurma. Näitejuhiks oli Heljo Bender ja helimeistriks Evert Rekk. Los Angelese Eesti Täienduskoolilt oli muinasjutt „Seene varjus", kus ilmatuuure teokarbiga seljal „ruttas Eesti Päevadele" tigu (Linda Vitsut) ja putukaid ajas scene alt vihmavarjust ära paha kärnkonn Indrek Lusik. Teisteks osalisteks olid Milvi ja Mardi Nukk, Ilmar Vitsut, Jaan Taagepera, Heidi Marendi, Peeter, Andy ja Markus Puhvel, Michael Leetmaa ja lillekesed Liia ning Kaia Rebane, Karina ja Monica Struth, Ingrid Sokolowski ja Lore Unt. Eesti lastele mängiti ka kannelt. Mängijaks oli Martin Kink Kaliforniast. Järgnesid veel ringmängud ja lõunaeine. Lastepeo korraldajaks oli Los Angelese Eesti Täienduskooli juhataja Karin Nukk. Ka Bruno Laan, EOLL esimees, oli kohal XIV LEP-de noorimaid pidulisi tervitamas.

☆

Esmaspäeval toimus ka kunstinäituse avamine. Näituse korraldaja Leo Mandre andis Bruno Laanele üle käärid sinise paela läbilõikamiseks galerii esisel. Näitusel esitatud 50 tööd tutvustasid Põhja-Ameerika eesti kunstnikke, nende hulgas Kanadast Joann Saarniidu, Luule Sova ja Osvald Timmase taiet. Kunstinäitus tähistas ühtlasi 75-ndat eesti kunsti tutvustamise aastapäeva Ühendriikides, kuna 1904. a. maailmanäitusel St. Louis'is esitas eesti kujur Amandus Adamson seal oma skulptuure. Uudsena toimus XIV LEP-de kunstinäituse külaliste nimede märkimine kunstnik Tiiu Pessa selleks puhuks valmistatud rahvarõivais tantsijatega pildile, mis üle 300 nimega jääb Los Angelese Eesti Maja seinale sündmust jäädvustama. Näitus kui „very impressive show" sai tunnustavate hinnangute osaliseks seda korduvalt külastanud galerii direktorilt, samuti Loyola Marymount ülikooli suveklasside dekaanilt jne. USA eesti kunstnikest — neist enamus lääneranniku — esinesid näitusel Lenne Grusky, Florida Ilves, Aino Kabe, Heljo Kregzde, Härda Kuisk, Pauline Leps-Estam, Harry Nurmet, Raul Paabo, Tiiu Pessa, Veli Saame, Richard Sööt, Hans Tsirk, Emma Uusen-Siirak ja Agate Veeber. Toimus ka arvukalt müüke — ühe kolmandiku tööde ulatuses.

☆

Järgnes solistide kontsert, kus esinesid Anne Niitme-Relyea, sopran, Matti Riivald, bariton-tenor, Eva Wilson, sopran, Ülo Valdma, klaver ja Katrin ning Erik Veski duo-klaver. Kontsert pakkus rikkalikku elamust eriti ka eesti heliloomingu rohke esitamise poolest. Eva Wilson Riho Pätsi lühikestes elurõõmsates lauludes oli sädelev ning südamlik (kui toredad olid ta „kurnäud"!) ning Ülo Kaldma klaverisaade tabas kerge ja täpse mänglevusega lepatriinu täpilist veerlevust. Samuti oli kõitev kogeda Riho Pätsi heliloomingulist mitmekülgsust ja ta eneseväljenduse värskeid puhanguid. Selle huvitavaks näiteks oli ta „Hälliilaul". Arvestades, et Eva Wilson oli ise palavikus haige, on tema hääle ulatuslikkus ja võimsus kui ka ta hingamistehnika erakordsed. Ülo Valdma vallutas ka solistina Sibeliuse tujukas „Kapriisis", mis oli paljunõudlik nii tehniliselt kui tõlgenduslikult. Maimu Miido „Öö valge on õnn" sobis hästi Matti Riivaldi mahedalé ja tundlikule meeldivatäämbrilisele bariton-tenorile, samuti Bleile „Koju käivad mu mõtted", kus tal oli võimalus ennast ka fortes hästi tutvustada. Anne Niitme-Relyea vallutas publikut oma südamesttuleva „Tütre tänuga" ja heliseva sopraniga. Eduard Oja „Me oleme põhjamaa lapsed" oli ta võimetele heaks prooviks ja osutus selle nõudliku laulu üheks parimaks esituseks. Kontserdi teisel poolel laulis Matti Riivald Jüri Mandre laule ning Anne Niitme-Relyea esitas Verdi ja Gounod ooperiaariaid, andes ühtlasi neid tutvustavaid seletusi. Eesti heliloomingut klaveril neljal käel mängisid Katrin ja Erik Veski. Kaljo Raidi rahvaviisil komponeeritud „Leinaja" oli kontrastis ta elava ja jõulise, samuti rahvaviisile põhineva „Meie elu" ja vallatu „Kuku sa kägu" variatsioonidega. Lembit Avessoni jõulinenõudlik „Tokaata" viis mõlemad noored klaverimängijad perfektse koosmänguni. Ülitugev aplaus publikult tänas kõiki esinejaid. Kontserdi korraldaja Helga Padjus tänas soliste ja lilli jagasid neile Elna Padjus ning Aino Männis.

Õhtul esines veelkord Los Angelese teatriring LAVA Ilmar Külveti „Suletud aknaga".

☆

Teisipäevased sündmused algasid apostliku õigeusu jumalateenistusega, kus teenis praost ülempreester Sergius Samon. Hommikupoolel toimusid tennisemängud noortele ja täiskasvanuile ning maleturniir viidi lõpule. Võitjaks tuli Jüri Tint. Tulemused olid järgmised: A klassis tuli esikohale Jüri Tint 5 punktiga, teisele kohale Heino Kurruk 4 punktiga, kolmandale kohale 15-a. Aldo Bender (kes sai ühtlasi 1. koha 13.—16.-aastastele ja -karika noortele). Neljandale kohale tuli Karl Tanner, kes sai 3n-da koha eest karika. Viiendale kohale tuli Karl Grüner (Unrated), kes sai UR kuldmedali. Kuuendale kohale tuli Henri Männik, kuuludes 13.—16.-aastaste klassi, saades ühtlasi noorteklassi teise koha hõbemedaliga. B-klassist osavõtjaid polnud. C-klassis sai kuldmedali Rein Leppnurm. 12-aastaste ja, nooremate klassis sai 11-a. Indrek Lusik esimese koha ja kuldmedali, teisele kohale tuli Andres Lipping hõbemedaliga ja pronksmedali ning kolmanda koha võitis Miki Merilo. Karikate hinna tasus registreerimismaks ($2.50 täiskasvanuile, alla 18-aastastele vaba). Kuld-, hõbe- ja pronksmedalid annetas maleturniiri korraldaja Helno Kurruk.

☆

Teisipäeval, 3. juulil toimunud laulupeo kirjeldus ilmus juba „Meie Elu" 12. juuli numbris.

Los Angeleses on noorte disco-tantsijate hulgas väga populaarne Dillon's Disco Westwoodis, kuhu Robert Andersoni korraldusel siirdus teisipäevaseks noortepeoks arvukalt LEP-de noori. Samal ajal noortepeoga toimus päevade asukoha lähedal Airport Marina hotellis sõduriõhtu Vietnami sõjast osa võtnud Tõnis Rebase korraldusel. Sõduriõhtule kogunes umbes 400 osavõtjat. Pidu avades kutsus Tõnis Rebane ette Vabadussõjast osavõtnud veteraanid Otto Jürgensi ja Karl Kulli ning palus sellejärele üles seista neid, kes olid võidelnud II Maailmasõjas, siis nn. „soomepoisse" ja lõpuks ka Korea ning Vietnami sõdadest osavõtnuid, — kokku arvukat hulka endiseid sõdurpoisse. Tervitusi tõi Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse poolt August Jurs Kanadast. Huvitavate ettekannetega esinesid Heinz Riivald, klaverisaatega Katrin Veskilt, Lilian Treiberg Rene Uferi laudega, keda komponist klaveril saatis, Inge Kask, Leo Karsen ja populaarne „Winnie-Winnie trio" koosseisus Asta Anderson, Inge Kask ning Helge Laan. Järgnes maitsev õhtusöök, tants ja lauldi ka ühislaule tujukõllasel ning hästiõnnestunud sõduripeol.

H. E.

(Järgneb)

JULIE ANNE PÄRNA

Eight Mile Point, Orillia, (varem Stoney Creek) lõpetas York Ülikooli Glendon College keelte alal, Honours B.A. Asus tööle sama ülikooli juurde.

SUURJUHLAT 40

SOOME–KANADA SUURPIDUSTUSED Torontos 3., 4. ja 5. augustil 1979

REEDEL, 3. AUGUSTIL 1979

Kell 20.00 **AVATANTS**
Thornhill Community Hall
Bayview Avenue & John Street, Thornhill

LAUPÄEVAL, 4. AUGUSTIL 1979

Kell 9.00 **SOOME—KANADA KERGEJÕUSTIKU MEISTRIVÕISTLUSED**
Birchmount Stadium
Birchmount Rd. & Danforth Ave.
KUNSTI- ja KÄSITÖÖ NÄITUS
Birchmount Park Collegiate Institute
3663 Danforth Avenue, Scarborough

Kell 15.00 **19. SAJANDI PULMAD — Vabaõhuetendus**
Birchmount Stadium
Birchmount Rd. & Danforth Ave.

Kell 16.15 **FESTIVALI TEATER — komöödia**
Näidend „MOVE OVER MRS. MARKHAM" — soome keeles
Birchmount Park Collegiate Institute
3663 Danforth Avenue, Scarborough

Kell 20.00 **FESTIVALI BALL**
Toronto International Centre
6900 Airport Road, Mississauga

PÜHAPÄEVAL, 5. AUGUSTIL 1979

Kell 10.00 **JUMALATEENISTUS**
Birchmount Stadium
Birchmount Rd. & Danforth Ave.

Kell 14.00 **VABAÕHU FESTIVAL**
Birchmount Stadium
Birchmount Rd. & Danforth Ave.

Kell 19.00 **FESTIVALI KONTSERT**
Birchmount Park Collegiate Institute
3663 Danforth Avenue, Scarborough

Kell 22.00 **LÄHKUMISTANTS**
Finnish Social Club
126 Manville Road, Scarborough

Jalgpalli ja soome pesapalli mängud algavad reedel, 3. augustil kell 17.00 Birchmount Collegiate Instituudis ja samuti laupäeval ja pühapäeval.

RESTORANID:
Birchmount Park Collegiate Institute
3663 Danforth Avenue, Scarborough
Avatud: reedel, 3. aug. kell 15—20, laup., 4. aug. kell 8—20, pühap. 5. aug. kl. 7—19

Finnish Social Club
126 Manville Rd., Scarborough
Avatud: 5. aug. kell 21—01

KAVAD LÄHEMA INFORMATSIOONIGA SAADAVAL KOHAPEAL

ALBERTA: KANADA KÜLLUSESARV

F. S. MANOR

(CANADIAN SCENE) — Alberta on noor provints, mis asutati 1905. aastal Kanada parlamendi eri seadusega. Praeguse Alberta maa-alad kuulusid lääniõigusega Hudson's Bay kompaniile ja 1789. a. kaardistas Alexander Mackenzie need alad esmakordselt. Iroonilisel kombel tegi ta seda North West kompanii ülesandel, mis tol ajal oli Hudson's Bay kompanii rivaal. Kuid NWC ignoreeris seda fakti ja saatis Mackenzie üle Kaljumägede kuni Vaikse ookeanini välja. Maa-alad jäid aga sellest uurimisretkest hoolimata Hudson's Bay kompanii valdusse kuni aastani 1869, neid hakati kutsuma Alberta printsess Louise Alberta järele, kes oli kuninganna Victoria tütar.

Albertast sai varsti osa suurest „piibli vööndist", mis läbis kogu Põhja-Ameerika kesklääne. Enne Esimest Maailmasõda oli Alberta jõukas provints, kuid depressioon tabas teda rängalt ja 1935. oli ta tõeline „nälja provints". Albertas lasti käiku „oma raha", selle süsteemi mõtles välja Social Crediti partei teoreetik, shoti insener major C. H. Douglas. Provintsi peaministriks valiti Kanada Sotsialistlik Krediit partei „piiblitundja" William Aberhart, kes eelvalimistel antud lubadusi oli sunnitud rakendama, nende hulgas tähtsamad olid muidugi provintsi oma raha süsteemi vägivaldne läbiviimine ja samuti maatükkidele tehtud hüpoteekide kehtetuks tunnustamine. Seda kõike muidugi föderaalvalitsus ei lubanud, kuid sellest hoolimata kestis sotsialkreditistide valitsus kümneid aastaid, kuni partei iseenesest hääbus ja kujunes ümber konventsionaalseks konservatiivide parteiks, mis nüüd hiljuti asendati tõelise konservatiivide valitsussega peaminister Peter Lougheedi all.

Nüüd on föderaalvalitsusel umbes 9 miljonit eelarvelist puudujääki Albertal aga 5 biljonit ülejääki — arvatavasti ainuke jurisdiktsioon läänemaailmas, kus aastast aastasse valitsus töötab niisuguste suurte ülejääkidega. Alberta Pärandi Fond, mida palju suurema oskusega käigus hoitakse kui näiteks Canada Pension Plan'i, on 4 biljonit dollarit suur. Provintsi tulumaks on äärmiselt väikene ja seda vähendati eelmisel aastal jällegi. Kui teised kanadlased maksavad kolm kuni neli korda enam Alberta loodusliku gaasi eest kui nad seda tegid kuus aastat tagasi, siis Alberta ise maksab gaasi eest majade kütmisel ikka veel hinda, mis oli kehtiv enne 1974. aastat.

Kõik sai alguse araabia õliboikotist 1973. a., millele järgnes OPECI maade pidev hinnatõus. See oli-kord kutsus esile Albertas enneolematu majandusliku tõusu, kuna see on provints, mis on rikas loodus-liku gaasi, õli, hea põllumaa ja kauni ümbruse poolest, mis on suureks turismi attraktsiooniks.

Alberta majandus hakkas kosuma ja lõi siis lausa õitsele. Eriti kui arvestada olukorda, mis provintsis valitses 1947. a., kus provintsi võlg oli tohutu.

Ettevõtlikud kanadlased, kes varem otsisid kullaga sillutatud tänavaid Torontost ja Montrealist või ajasid taga igavest lääneranniku kevadet, hakkasid nüüd rändama preeriaprovintsi Albertasse, hoolimata scalsest karmist kliimast, kus talve kestab vähemalt viis kuud ja suured temperatuurimuudatused leiavad aset näiteks tunni aja jooksul. Väljas on miinus 29° Celsiust ja siis korraga viis kraadi sooja. Terves maailmas ei leidu teist niisugust paika, kus temperatuur nii palju nii lühikese ajaga muutub. Kuid see ei tähenda midagi, Albertasse rändab pidevalt inimesi sisse. Mis omakorda näitab, et inimesed on valmis kannatama kõike — külma, kuuma sääski — kui ainult maksud on väikesed.

Kanada keskmine elanike juurdekasv on 1.3%, Albertas oli see protsent eelmisel aastal 4.3. 1978. a. kui Kanada majandustõus oli 3.9%, siis oli Alberta tõus 4.9% ja see arv on pidevalt kasvamas.

Õli ja gaas annavad provintsile suurima sissetuleku, kuid nüüd on kivisüsi tõusnud üheks energiaallikaks ja Albertas leidub suur kivisüsi reserv 47 biljoni tonni suur.

Põllumajandus on endiselt olulisel kohal, eriti lihaloomade pidamine, kuid provintsi sissetulek õlist ja gaasist on 53.6% kogutulust.

Eelmisel aastal lõpetas Syncrude 2.2 biljonit dollarit maksma läinud tõrvaliivast õli eraldava tööstuse ehitamise, praegu on Cold Lake'i juures ehitusel uus raskeõli tööstuse rajamine, mille ehituskulud on eelarve järgi 4.7 miljoni dollarit ja 4 biljoni dollarit on investeeritud tööstusse, mis hakkab õli tootma uue eraldustehnika teel liivast.

Alberta ja ühtlasi ka Kanada suurim õli deposiit asub keskpõhja Albertas, seal on 266 korda enam õli kui kõikides teistes Kanada õlireservides kokku. Paiga nimi on Carbonate Trend. Senini puudusid tehnoloogilised abinõud ja teadmised sellest õlireservist õli ekstraheerimiseks, kuid nüüd on olukord muutunud, tehnoloogia on edasi arenenud ja kuigi läheb veel kümme aastat enne kui Carbonate Trendi uus tööstus hakkab õli tootma, siis on see küllalt aegne et ära hoida Kanadas ennustatud suurt õlikriisi. Cold Lake'i raskeõli tööstus annab tööd vähemalt 10,000 inimesele ja annaks riigile (1977. a. rahaseisu alusel tehtud arvestused) umbes 7 biljoni dollari tulu.

Albertas käivad arvestused kõik miljonites. See aga näitab kui rikas maa Kanada tegelikult on kui ta maapõuevarad õigesti rakendatakse. Alberta omaaegset provintsi raha nimetati „nalja rahaks". See on nüüd ainult kauge mälestus. Praegu ei naera enam keegi Alberta musta kallihinnalise kulla üle.

TORONTO LINN

TEADE JÄÄTMETE ÄRAVIIMISE KOHTA

Esmaspäeval, 6. augustil 1979 on puhkepäev (Simcoe Day)

Sel päeval jäätmete äraviimist ei ole.

Regulaarne esmaspäevane äraviimine toimub teisipäeval ja teisipäevane äraviimine toimub kolmapäeval.

Kolmapäeval, 8. augustil **ei ole ajalehtede ja suurte esemete** (külmutuskappide, diivanite, madratsite, aiaprahi jne.) äraviimist.

Kolmapäeval, 15. augustil toimub järjekordne ajalehtede ja suurte esemete äraviimine.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
City of Toronto

Seminar võimlemisjuhtidele

toimus neljapäeval ja reedel Eesti Majas, et koordineerida Stokholmis toimuvate Ülemaailmsete Eesti Päevade Valguspeol esinevate võimlejate ja rahvatantsijate ettevalmistamist. Rootsist oli tulnud Tiina Leesment-Bergh ja tema rootslasest abikaasa Ulf Bergh, kes on harjutustel klaverisaatjaks. Kohal olid Helene Tiiduse ja Kalev-Estienne võimlejate grupijuhid eesotsas Evelyn Koopiga. USA võimlejad ei tulnud.

Harjutati võimlemist meloodiate rütmis nagu „Vändra metsas...", „Kuule, kui naabri Mari laulab..." j.n.e. Kanada ja USA esinejatel tõenäolikult lasub valguspeol raskuspunkt, eriti mis puutub rahvatantsudesse. Rootsis tegutsevates gruppides on peamiselt rootslastest noored, mis eriti rahvatantsude osas ehk annab end tunda. Nagu kuuldus, tuleb üldjuht Leida Leesment (Tiina Leesmenti ema) käesoleva aasta sügisel Kanadasse, et viimistleda koordineerimist ja instrueerimist.

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused ja testamendi-päranduse on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

NALJAD

Kaks inglise gentlemeni mängivad golfi. Platsist möödub matuserong. Üks võtab aupaklikult mütsi peast.

„Olete väga heade maneeridega härra," kiidab teine tunnustavalt.

„Mis tähendab siin head maneerid? Olin lõppude-lõpuks kalli kadunuga 25 aastat abielus."

☆

Kaebealune kohtunikule:

„Ma polnud üleüldse purjus kui vaateakna sisse lõin. Olin ainult natuke napsi võtnud."

„Hea küll," vastab kohtunik. „Kui see asi nii on, siis ma ei karista teid kahe nädala, vaid neljateistkümne päevaga."

☆

70-aastane vanataat kavatseb abielluda 20-aastase neiuga. Omaksed hurjutavad:

„Aga tüdruk on sinu jaoks veel liiga noor!"

„Hea küll," lööb vanataat käega. „Ma võin ju veel paar aastat oodata."

JAAN ALMER KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.

Helistada tel. 699-5295

KUHU MINNA?

☆ 3. ja 4. augustil Lakewoodis XXV Eesti Mängud USA-s.

☆ Laup., 11. augustil Jõekääru Lastekodu Valguspidu algusega kell 8.30 õ.

☆ Laup., 25. augustil Põhja-Ameerika eesti sõjameeste kokkutulek Seedriorul algusega kl. 12 päeval.